

LA EPÍSTOLA A LOS HEBREOS

Dios ha hablado por medio de su Hijo

¹ Asij ná n̄i ga'i n̄in' ruhua ga'mi Yan'anj rian ni tsínj nata' si-nuguan' Yan'anj rian ni ngüi. Ngaa n̄i nata' ni sí' rian ni xi né'. N̄i ga'i ducúan̄j ga'mi Yan'anj rian ni xi né' xi'í ni sí'. ² San̄i yyaj ruhua ganahuij xungüi nan, n̄i gui'yaj Yan'anj sisi ga'mi da'ni nga né'. N̄i gui'yaj Yan'anj si gahuin achij sij nahuin ra'a sij daran' si gui'yaj Yan'anj. N̄i xi'í da'n̄ij Yan'anj, n̄i gui'yaj Yan'anj xungüi nga daran' si mán xata' nej. ³ N̄i daj rún' ran 'ngö nnee gu'ndi' 'yaj güi, n̄i hué daj digyán da'n̄ij Yan'anj daj hua 'ueé man'an Yan'anj. N̄i daj rún' hua gue man'an Yan'anj, n̄i hué daj hua man'an da'ni huin sí' Jesucristo. N̄i hué si-nuguan' Jesucristo 'yaj sisi man sa' daran'anj. N̄i nucuj n̄in' ruhua si-nuguan' sij. N̄i ngaa guis̄ij na'nin' Jesucristo xi'í si-gaquin' né', n̄i gan'anj gane sij ne' chrej ra'a sa' Yan'anj xata'. ⁴ N̄i n̄in' ruhua gahuin achij da'n̄ij Yan'anj rian ni ángel. Daj si sa' n̄in' ruhua hua si-xugüi sij daj nga si-xugüi ni ángel, gui'yaj Yan'anj.

El Hijo es superior a los ángeles

⁵ Daj si hua ni'i ni é re' nuguan' nan huin nuguan' ga'mi Yan'anj rian da'ni:
Hué re' huin da'n̄i.
Yyaj n̄i gahuinj chréj re'.
Daj gataj Yan'anj xi'í da'ni.

Sañi n̄i a 'ngo yun nun gataj Yan'anj nuguan' nan rian 'ngo ángel mánj.

N̄i nan huin ango nuguan' ga'mi Yan'anj xi'í da'ni:

Huēj gahuin chrej sij.

N̄i hué sij gahuin da'nī.

Daj ga'mi Yan'anj xi'í da'ni.

Sañi n̄i a 'ngo yun nun gataj Yan'anj nuguan' nan gunun 'ngo ángel mánj.

⁶ N̄i ngaa nicaj Yan'anj da'ni huin sí' si xahua' ga'na' sí' chruhua xungüi nan, n̄i gataj snan'anj Yan'anj rian ni ángel:

Ga'mi sa' daran' ni ángel rian xi'í sí'.

Daj gataj Yan'anj.

⁷ N̄i gataj Yan'anj xi'í ni ángel nej:

Rún' huin nane huin ni ángel.

N̄i daj rún' huin yan'an ngaa naxumanj aca huin ni ángel nej, gui'yaj Yan'anj.

Hué daj gataj Yan'anj xi'í ni ángel.

⁸ Sañi hué nuguan' nan gataj Yan'anj rian da'ni:

Hué re' huin Yan'anj.

N̄i niganj nicáj re' sun nné re' chrun xila sa'.

N̄i 'yaj n̄ica re' nne sún re' rian chrun xila daj.

⁹ N̄i aran' ruhuá re' ni'yáj re' chrej n̄ica.

Sañi nitaj si huin xan' ruhuá re' ni'yáj re' chrej quij mánj.

Xi'í daj, n̄i nacui Dan'ánj re' man'án re' sisi huaj gahuin niã' ruhuá re' si gahuin niã' ruhua ni dugüi' re'.

Daj gataj Yan'anj gunun da'ni.

¹⁰ N̄i gataj ruhua' yún Yan'anj gunun da'ni:

Hué re' huin Señor.

Ni asij gaxi'i daran'anj, ni hué re' gui'yaj xungüi nan.

Ni hué ra'á re' gui'yaj daran' si man ne' xata' nej.

¹¹ Ni ganahuij daran' nan.

Sani niganj gane man'án re'.

Ni daj rún' gahuin re'e 'ngo atsi, ni hué daj gahuin re'e daran' nan.

¹² Ni daj rún' jnachrún' 'ngo atsi, ni hué daj jnachran' re' xata' nga yo'ój.

Ni daj rún' naduna né' si-gan' né', ni hué daj naduna re' xata' nga yo'ój.

Sani man'án re' nitaj si naduna manj.

Ni yo' gane re' nitaj aman ganahuij manj.

Hué daj gataj Yan'anj nej.

¹³ Ni gataj ruhua' yún Yan'anj rian da'ni:

Gané re' ne' chrej ra'a sa'āj da gurūnj ni tsínj unun' nga re' da gahuin ni sij 'ngo riguiya' guta' re' xi'í re'.

Daj gataj Yan'anj gunun da'ni.

Sani ni a 'ngo yun nun gataj Yan'anj nuguan' nan gunun 'ngo ángel manj. ¹⁴ Daj si daran' ni ángel huin si unánj guitsi rian Yan'anj. Ni a'níj Yan'anj ni ángel daj rian né' sisi chracuij ni ángel né' huin né' ni ngüi gane niganj nga Yan'anj xi'í si ganacaj Yan'anj né'.

2

Una salvación tan grande

¹ Xi'í daj ni hua nian si gunun sa' né' nga nuguan' sa' gunun né' sisi si nananj gahuin nini né' rian si-chrej Yan'anj manj. ² Ni asij ná ni nicaj sun ni nuguan' ga'mi ni ángel rian ni ngüi. Ni

daran' ni ngüi gui'yaj gaquin' nun dagahuin ni sij rian Yan'anj. Nĭ gahuin ni sij castigo. Nĭ daj rún' gui'yaj ni sij gaquin', nĭ hué daj gui'yaj Yan'anj castigo ni sij. ³ Xi'í daj nĭ daj ga'ue ganani né' rian castigo sisi sĭ dugumi 'ueé né' nuguan' sa' xi'í si ganacaj Yan'anj né', ruhua á re' ní'. Nĭ hua sini nata' Señor Jesucristo nuguan' sa' daj rian ni ngüi. Nĭ ni tsínj gunun nuguan' sa' ga'mi Señor, nĭ nata' ni sij nuguan' sa' daj gunun né'. Nĭ gara xina né' nuguan' xąnga' nata' ni sij gunun né'. ⁴ Nĭ digyán Yan'anj sisi xąnga' si-nuguan' ni sij. Daj si gui'yaj Yan'anj sisi ga'ue gui'yaj ni sij si sa' 'na' xata'. Nĭ ganahuin ni ngüi a'nan', gui'yaj ni sij. Nĭ gara yan'anj ruhua ni ngüi ngaa guini'i ni sij nuguan' 'ueé gui'yaj ni sij. Nĭ ga'ui' Yan'anj Espíritu Santo rian go'ngo ni ngüi daj rún' garan' ruhua Yan'anj.

El autor de la salvación

⁵ Nĭ nun ga'ui' Yan'anj sisi guinicaj sun ni ángel rian xungüi ga'na'. Nĭ xi'í xungüi ga'na' daj a'mi únj rian án re'. ⁶ Nĭ ga'mi 'ngo tsínj rian si-nuguan' Yan'anj. Nĭ gataj sí' gunun Yan'anj: Nĭ un sin huin ni ngüi sisi nanun ruhuá re' ni'yáj re' ni sij únj. Nĭ un sin huin, nĭ 'na' ni'yáj re' ni da'nĭj ni ngüi únj. ⁷ Nĭ gui'yáj re' sisi doj gahuin lij ni sij rian ni ángel. Nĭ daj rún' 'yaj ni tsínj ngaa guta' ni sij corona chra' ngo rey, nĭ hué daj gui'yáj re' nga ni sij. Nĭ gahuin 'ueé ni sij, gui'yáj re'.

Ni ga'uí' re' sisi guinicaj sun ni sij rian daran' si
gui'yaj ra'á re'.

⁸ Ni gui'yáj re' sisi guinicaj sun ni ngüi rian
daran' rasun.

Daj gataj tsinj daj gunun Yan'anj.

Ni ngaa hué daj gui'yaj Yan'anj, ni huin ruhua
gata sisi 'ngo dagahuin daran'anj si-nuguan'
ni sij. Sanj ni'i né' yyaj sisi achin dagahuin
daran'anj rian ni sij. ⁹ Sanj ni'yaj né' Jesús. Ni
gui'yaj Yan'anj sisi doj gahuin lij Jesús rian ni
ángel. Sanj yyaj ni gahuin 'ueé nin' sij. Ni
gahuin achij nin' sij, gui'yaj Yan'anj nej. Ni hué
daj gahuin guiran' Jesús sayun xi'í si gahui' sí'.
Ni gui'yaj Yan'anj sisi guiran' Jesús sayun gahui'
sij xi'í daran' né' huin 'ngo sinduj gui'yaj Yan'anj
xi'í né'.

¹⁰ Daran' ni rasun ni güenda Yan'anj huin. Ni
huin ruhua Yan'anj sisi daran' ni da'ni gane 'ueé
rian hua sa' nne Yan'anj. Ni xi'í Jesucristo huin
sisi nacaj Yan'anj ni ngüi. Ni gani ruhua Yan'anj
sisi gahuin sa' nin' Jesús xi'í sayun guiran' sij.
Ni ganacaj Yan'anj né' xi'í Jesús. ¹¹ Ni uyan
hua chrej Jesús nga chrej né' huin né' ni ngüi
ganahuin sa' rian Yan'anj xi'í Jesús. Xi'í daj ni
nitaj si na'aj Jesús gataj sij sisi né' huin jnánj sij
nga xica'uij sij. ¹² Ni gataj Jesús:

Natāj si-xugüi re' rian ni jnān.

Ni ga'mi sa'āj xi'í re' scanij ni ngüi nico' man'án
re' huin re' Yan'anj.

Hué daj gataj Jesús rian Yan'anj. ¹³ Ni gataj
ruhua' yún Jesús:

Niquinj yu'uj nan nga ni da'nī riqui Yan'anj riānj.
Daj gataj Jesús xi'í né'.

14 Nĭ huin né' da'nĭj Yan'anj. Nĭ hua nnee cúj né' ngā tun man'an né'. Nĭ hué guē daj gahuin Jesucristo. Nĭ ga nnee cúj sij ngā tun man'an sij nej. Ngaa nĭ ga'uej ruhua sij gahui' sij sisī gui'yaj gana sij rian sichre. Nĭ sichre 'yaj sisī ahui' né'. Nĭ ganahuij si-fuerza sichre, gui'yaj Jesús. 15 Hué ducúan̄j daj, nĭ gahuin ní'nij rian daran' ni ngǖi xu'ui' gahui', gui'yaj Jesús. Daj si ya'yoj nani ruhua daran' ni ngǖi xi'í si gahui' ni sij. 16 Nĭ nun ga'nā' Jesús chr̄acuij sij ni ángel mán̄j. Sanĭ ga'nā' sij chr̄acuij sij né' huin né' ni da'nĭj Abraham huin tsín̄j gane asij ná. 17 Xi'í daj nĭ hua nian si 'ngo gā guē Jesús daj rún' hua ni jnán̄j sij. Ngaa nĭ gūisij sij gahuin sij 'ngo chrej huin achij rian Yan'anj xi'í né'. Nĭ ga'ue nahuin yaco ruhua sij nĭ'yaj sij né'. Nĭ nĭganj 'yaj sa' sij ngā né'. Nĭ narán̄j sij rian si-gaquin' ni ngǖi. 18 Nĭ hué man'an Jesús guiran' sayun xi'í si gatsij sichre niman sij. Xi'í daj nĭ gahuin nucuāj sij chr̄acuij sij ni mun'ún' ngaa atsij sichre niman né'.

3

Jesús es superior a Moisés

1 Hué dan nĭ gahuin sa' niman án̄ re' rian Yan'anj huin ni é re' jnān ngā xica'ui. Nĭ gaquín̄j Yan'anj nne xata' man'an án̄ re' sisī gūnicaj dugǖi' a ni é re' ngā Cristo Jesús. Xi'í daj x̄acaj ni é re' cuenta xi'í Cristo Jesús huin sij tsín̄j ga'nĭj Yan'anj ga'na' dĭgyán̄ chrej sa' gache né'. Nĭ huin sij 'ngo chrej huin achij nun xi'i sij xi'í rian Yan'anj. Nĭ nata' né' rian ni ngǖi sisī xuman

ruhua né' ni'yaj né' Jesús. ² Nĭ 'ueé gui'yaj sun Jesús ni sun ga'nin' Yan'anj sun rian sij daj rún' gui'yaj sun sa' Moisés si-sun Yan'anj xi'í ni ngüi nico' Yan'anj. ³ Sanĭ huin achij Jesús rian Moisés. Gui'yó' cuenta sisi daj rún' huin achij tsínj 'yaj hue' rian hue' 'yaj sij, nĭ da'nga' daj huin achij Jesús rian Moisés. ⁴ Daran' ni hue', nĭ hua tsínj gui'yaj ni hue' daj. Sanĭ Yan'anj huin si gui'yaj daran'anj. ⁵ Xanga' nĭ Moisés huin tsínj gui'yaj sun sa' si-sun Yan'anj xi'í ni ngüi nico' Yan'anj. Sanĭ maan ninanj 'ngo tsínj gui'yaj sun chruhua ducua Yan'anj huin sí'. Nĭ ga'mi sini Moisés si-nuguan' Yan'anj rian ni ngüi huin nuguan' nata' Yan'anj da' sĭj rian ni ngüi. ⁶ Sanĭ Cristo huin da'nĭj tsínj ducua. Nĭ tsínj ducua daj huin Yan'anj. Nĭ gui'yaj sun sa' Cristo ducua Yan'anj huin né'. Nĭ hué daj huin né' sisi nĭganj nari' nucuj ruhua né'. Nĭ gahuin nĭa' ruhua né' xi'í si ana'uij né' si gui'yaj sa' Jesucristo nga né' huin nuguan' a'mi né' rian ni ngüi.

El reposo del pueblo de Dios

⁷ Xi'í daj nĭ ga'mi Espiritu Santo nuguan' nan gunun né':

Sisi gunun yya á re' nuguan' a'mi Yan'anj yyaj,

⁸ ngaa nĭ sĭ gui'yaj so'o a ni é re' man'an án re' daj rún' gui'yaj ni tsínj guimán asij ná quij qui'yanj naco ngaa gunun' ni sij nga Yan'anj.

Nĭ chran' yun'unj ni sij Yan'anj nej.

⁹ Yu'uj daj nĭ chran' yun'unj ni xi a ni é re' man'anj.

Nī gahuin ruhua ni sij gūini'i ni sij daj gūiyā nga ni sij.

Nī hūj xia yo' guini'i ni sij sisī sa' nico gūiyā nga ni sij.

¹⁰ Xi'í daj nī ga'man ruhuāj guini'Inj ni sij.

Nī gataj man'ānj sisī nīganj gān'anj anéj ni sij riānj.

Nī nun gūini'i ni sij daj gūiyaj ni sij gūinico' ni sij man'ānj.

¹¹ Hué dan nī ga'man ruhuāj.

Nī gataj nicāj gunun ni sij sisī nitaj aman gātu ni sij rian nāran ruhua nī sij ngāj mánj.

Daj gataj Espíritu Santo gunun ni sij asíj ná.

¹² Hué dan nī gā cuidado ni é re' huin a ni é re' jnān nga xica'uī sisī sī ga quij niman nī a 'ngo ni é re' nun sa' nun gahuin nīni ni é re' rian Yan'anj hua ni'na' xi'í sī nun xuman ruhua á re' ni'yaj ni é re' Yan'anj. ¹³ Sāni go'ngo güi gūiyaj fuerza ni é re' go'ngo ni dugüi' ni é re' sisī gā nica ruhua á re'. Nī da'nga' daj gūiyaj á re' ngaa achin gūinī güi yyaj. Ngaa nī sī gūiyaj so'o nī a 'ngo a ni é re' man'an án re' xi'í sī dīgya' yun'unj gaquin' a ni é re' mánj. ¹⁴ Nī nicaj dugüi' né' nga Cristo sisī gā nica ruhua né' daj rún' ga nica ruhua né' asíj sini. Nī hué daj gūiyaj né' da güi ga'na' Cristo aj.

¹⁵ Daj si hua guē ataj Yan'anj:

Sisī gunun yya ni é re' nuguan' a'mi Yan'anj yyaj, nī sī gūiyaj so'o a ni é re' man'án re' daj rún' gūiyaj ni tsínj guimán asíj ná.

Daj si gunun' ni sij nga Yan'anj.

Daj gataj si-nuguan' Yan'anj.

16 Nĭ ỳn sin huin ni tsínj nun ga'uej ruhua gunun si-nuguan' Yan'anj, nĭ gunun' ni sij nga Yan'anj, ruhua á re' únj. Hué ni sij huin ni tsínj guiri tsínj gu'naj Moisés yu'uj gu'naj Egipto. 17 Nĭ ỳn sin huin ni tsínj rĭan ga'man ruhua Yan'anj huĭj xia yo', ruhua á re' únj. Hué ni sij huin ni tsínj gui'yaj gaquin'. Nĭ gahui' ni sij quij qui'yanj naço. 18 Nĭ ỳn sin huin ni tsínj rĭan gataj nĭca Yan'anj sisi nitaj aman gatu ni sij rĭan naran ruhua ni sij nga Yan'anj, ruhua á re' únj. Hué ni sij huin ni tsínj nun dagahuin si gataj Yan'anj rĭan ni sij. 19 Nĭ ni'i né' sisi na'ue gunucuj ni sij gatu ni sij rĭan naran ruhua ni sij nga Yan'anj xi'í si nun guxuman ruhua ni sij nĭ'yaj ni sij Yan'anj anj.

4

1 Hué dan nĭ hua gue ataj Yan'anj gunun né' sisi ga'ue gatu né' rĭan naranj ruhua Yan'anj. Ngaa nĭ ga cuidado go'ngo ni é re' nun sa' nun sĭ guiri' ni é re' gatu a ni é re' yu'uj da mánj. 2 Daj si daj rún' gunun ni xi né' nuguan' sa', nĭ hué daj gunun né' nuguan' daj, gui'yaj Yan'anj. Sanĭ gunun yun ni xi né' si nun guxuman ruhua ni sij nuguan' daj. 3 Sanĭ ga'ue gatu né' rĭan naranj ruhua Yan'anj xi'í si xuman ruhua né' ni'yaj né' Jesús. Nĭ hua ga'mi Yan'anj xi'í ni xi né'. Nĭ gataj Yan'anj:

Hué dan nĭ ga'man ruhuāj.

Nĭ 'ngo gataj nicāj gunun ni sij sisi sĭ gatuj ni sij rĭan naranj ruhuāj mánj.

Hué daj gataj Yan'anj xi'í ni sij.

Sanĭ hua guisĭj ganahuij gui'yaj sun Yan'anj asij ngaa gui'ya xungüi aj. ⁴ Nĭ hua 'ngo yu'uj gataj si-nuguan' Yan'anj xi'í güi chij: "Naránj ruhua Yan'anj güi chij ngaa guisĭj gui'yaj sun Yan'anj daran' si-sunj." Hué daj gataj nuguan' daj. ⁵ Nĭ gataj ruhua' yún yu'uj daj: "Nĭ sĭ gatuj ni sij rian naránj ruhuāj mánj." Daj gataj Yan'anj xi'í ni xi né'.

⁶ Hué dan nĭ achin si gatu da'aj ni ngüi rian naránj ruhua Yan'anj. Sanĭ nun gatu ni tsínj gunun sini nuguan' sá' daj xi'í si nun dagahuin ni sij si gataj nuguan' daj. ⁷ Hué dan nĭ gani ruhua' yún Yan'anj 'ngo güi ga'ue gatu né' yu'uj daj huin güi yyaj. Daj si ngaa hua gachin nico yo', nĭ gui'yaj Yan'anj sisĭ ga'mi tsínj gu'naj David nuguan' hua garünj daj. Nĭ gataj nuguan' daj: Sisĭ gunun yya á re' si a'mi Yan'anj yyaj, ngaa nĭ sĭ gahuin so'o ni é re' xi'í nuguan' da mánj.

Hué daj gataj si-nuguan' Yan'anj.

⁸ Nĭ xi'í si nun gatu ni tsínj israelita rian naránj ruhua Yan'anj, gui'yaj tsínj gu'naj Josué, ngaa nĭ a'mi si-nuguan' Yan'anj xi'í ango güi naranj ruhua né'. ⁹ Ngaa nĭ ni'i né' sisĭ ga'ue gatu né' rian naránj ruhua Yan'anj huin né' ni ngüi nico' Yan'anj xanga'. ¹⁰ Nĭ tsínj gatu rian naránj ruhua Yan'anj, nĭ ga'ue naranj ruhua ni sij ngā si-sun ni sij daj rún' naránj ruhua Yan'anj ngā si-sunj. ¹¹ Hué dan nĭ nana'ui' né' daj gatu né' rian naránj ruhua Yan'anj. Ngaa nĭ sĭ gui'yaj nĭ a 'ngo né' daj rún' gui'yaj ni xi né' nun dagahuin daj asij ná.

¹² Daj si hua nĭ'na' si-nuguan' Yan'anj. Nĭ nucuj nuguan' daj. Nĭ daj rún' huā rianj 'ngo

espada, n̄i hué daj huə rian si-nuguan' Yan'anj. N̄i huə rianj daj ngə daran' espada hua huij rian. Daj si ga'ue gatu sa' si-nuguan' Yan'anj chruhua niman né'. N̄i daj rún' 'yaj 'ngo espada ngaa atu rian naran' dugüi' cúj rian nun laquinj, n̄i hué daj 'yaj si-nuguan' Yan'anj ngaa atu chruhua niman né'. N̄i rugüi' si ani ruhua né' ngə si huin ruhua né', 'yaj si-nuguan' Yan'anj nej. ¹³ N̄i a 'ngo ni rasun gui'yaj Yan'anj s̄i ga'ue guixi hui rian man'an Yan'anj mánj. Daj si rugüi' sa' daran'anj rian Yan'anj. N̄i rian Yan'anj huin si naga'ui' né' cuenta.

Jesús el gran sumo sacerdote

¹⁴ N̄i Jesús huin da'n̄ij Yan'anj. N̄i huin sij 'ngo chrej huin achij n̄in' ruhua. N̄i nun xi'i sij xi'í né' rian Yan'anj. N̄i hua guis̄ij sij da ni xata' nne sij. Xi'í daj n̄i ga n̄ica ruhua né' ngə si-nuguan' Yan'anj huin nuguan' nata' né' rian ni ngüi. ¹⁵ Hué Jesús huin 'ngo chrej a'nin' xi'í né'. San̄i ga'ue n̄ani 'i ruhua sij n̄i'yaj sij né' ngaa na'ue xacaj sa' né' cuenta 'ngo chrej sa'. Daj si daj rún' atsij sichre niman né', n̄i hué daj gatsij sichre niman Jesús. San̄i nitaj gaquin' gui'yaj sij mánj. ¹⁶ Hué dan n̄i gahuin n̄ichrun' né' rian Cristo huin tsínj huin chrej sa' daj. N̄i s̄i guiriun ruhua né' gan'anj né' rian nne Yan'anj mánj. Ngaa n̄i nahuin yaco ruhua Yan'anj n̄i'ya né'. N̄i güi guiran' né' sayun, n̄i gui'yaj Yan'anj sinduj rian né'.

5

¹ N̄i ngaa nacui ni ngüi 'ngo tsínj gahuin 'ngo chrej a'nin', n̄i gani ni sij sí' sisi guiniquin' sí'

ga'mi sí' nga Yan'anj xi'í ni sij. Nì naga'ui' chrej daj ni rasun nga ni xucu dagahui' ni sij rian Yan'anj xi'í gaquin' da'ui ni sij. ² Nì ga'ue ga'mi nanaj chrej daj nga ni ngüi nun ni'i sa' nga ni ngüi ga ni'ya nej. Daj si achin gahuin sa' niman sij huin sij chrej. ³ Nì xi'í si achin gahuin sa' niman sij, nì hua nian si naga'ui' sij xucu rian Yan'anj xi'í si-gaquin' man'an sij nga xi'í si-gaquin' ni ngüi nej.

⁴ Nì a 'ngo tsínj sî ga'ue gahuin chrej anin', gui'yaj man'an sij. Sanî tsínj gaquinj Yan'anj, nì hué sij gahuin chrej daj rún' gaquinj Yan'anj tsínj gu'naj Aarón gahuin sí' chrej a'nin' asij ná. ⁵ Nì sé man'an Cristo gani ruhua sisi gahuin sij 'ngo chrej a'nin'. Sanî nacui man'an Yan'anj Cristo gahuin sí' chrej a'nin'. Nì gataj Yan'anj gunun sij:

Hué re' huin da'nî.

Yyaj nì gahuinj chréj re' aj.

Hué daj gataj Yan'anj gunun Jesús.

⁶ Nì gataj Yan'anj ango nuguan' gunun Jesús:

Nìganj nin' gahuin re' chrej.

Nì daj rún' gahuin tsínj gu'naj Melquisedec chrej asij ná, nì hué daj gahuin man'án re' chrej nej.

Daj gataj Yan'anj gunun Cristo.

⁷ Ngaa gane Cristo chruhua xungüi nan, nì gachínj jni'yaj sij ga'mi yaco sij rian Yan'anj. Nì ga'mi nucuj sij gacój sij rian Yan'anj. Daj si Yan'anj ga'ue gui'yaj sisi sî gahui' sij. Nì gunun sa' Yan'anj si-nuguan' Cristo xi'í si dagahuin sa' sij rian Yan'anj. ⁸ Nì nunj si Cristo huin da'nîj Yan'anj, sanî gahuin chrün sij dagahuin sij rian

Yan'anj xi'í sayun guiran' sij ngaa gahui' sij. ⁹ Nĭ ngaa guisĭj gahuin sa' nĭn' Cristo, nĭ gahuin sij tsĭnj gānacaj nĭganj nĭn' daran' ni ngüi dagahuin rian sij. ¹⁰ Nĭ gui'yaj Yan'anj sisĭ gahuin sij chrej a'nin' daj rún' gahuin Melquisedec chrej a'nin' asij ná.

Advertencia contra la apostasía

¹¹ Xi'í nuguan' nan, nĭ hua nico nuguan' ga'ue ga'mĭ rian án re'. Sanĭ 'ĭ huaj ga'mĭ si na'ue gunun rá'yanj án re'. ¹² Nĭ rĭan guisĭj ga'ĭ yo' xuman ruhua á re' ni'yaj á re' Cristo, nĭ hua niān si gahuin ni é re' tsĭnj digyán rian ni ngüi. Daj si achin si gara da'nga' sa' ruhua ni é re' nuguan' gahuin chrĭn sini ni é re' rian si-nuguan' Yan'anj ruhua á re'. Xi'í daj nĭ daj rún' 'yaj ni lij, nĭ da'nga' daj 'yaj á re'. Daj si utsi lij xi'í si na'ue xaj chra. Nĭ na'ue gara da'nga' ruhua á re' nuguan' hua cu aj. ¹³ Nĭ daran' tsĭnj achin gahuin chrĭn sa' si-nuguan' Yan'anj, nĭ 'yaj ni sij daj rún' 'yaj ni lij utsi tō. Daj si achin gahuin chrĭn ni sij chrej niĭca digyán Yan'anj rian ni sij. ¹⁴ Sanĭ ni tsĭnj huin chrĭn sa' si-nuguan' Yan'anj, nĭ ya'yoj 'yaj ni sij daj rún' 'yaj ni tsĭnj a'ue xa chra. Daj si gu'yun ni sij guini'i ni sij daj hua nuguan' sa' ngā nuguan' nitaj si hua sa'.

6

¹ Hué dan nĭ sĭ gani ruhua né' dĭgui'yun ruhua' yún né' nuguan' gahuin chrĭn sini né' xi'í Cristo. Sanĭ dĭgui'yun né' ango nuguan' achij doj xi'í Cristo huin nuguan' gui'yaj sisĭ guinico' sa' né' Cristo. Nĭ sé si hua niān ga'mĭ né' ya'yoj xi'í

si gānani ruhua né' xi'í gaquin' gui'yaj né' ngaa nun gahuin guini'i né' Yan'anj mánj. Nì sị ga'mi né' ya'yoj xi'í si daj gūxuman ruhua né' nì'yaj né' Yan'anj mánj. ² Nì sị ga'mi né' ya'yoj xi'í si gata' nnee né'. Nì sé ya'yoj gā'mi né' xi'í si guta' né' ra'a né' rian ni jnánj né'. Nì sị ga'mi né' ya'yoj xi'í si gāna'nij ni niman. Nì sị ga'mi né' ya'yoj xi'í si gahuin niganj ni ngüi castigo, gui'yaj Yan'anj mánj. Daj si hua gahuin chrun né' nuguan' nan. ³ Nì sisi riqui Yan'anj, nì hué daj gui'yaj né' digui'yun né' ango nuguan' nico doj.

⁴ Daj si sisi hua guixiguin chruhua niman né', gui'yaj Yan'anj, sisi garan' ruhua né' nuguan' sa' digyán Yan'anj rian né', sisi guinicaj dugüi' né' nga Espiritu Santo, ⁵ nì sisi hua xacaj né' cuenta sisi hua sa' si-nuguan' Yan'anj, sisi hua ni'i né' daj nagui'yaj sa' Yan'anj xungüi gā'na', ⁶ ngaa nì sisi 'ngo duna né' si-chrej Yan'anj, nì sị ga'ue nānicaj ruhua né' nānico' né' Yan'anj gā mánj. Daj rún' huaj sisi gānico' ruhua' yún da'nij Yan'anj rian rugutsi, gui'yaj né'. Nì gui'yaj ducu ni ngüi rian da'nij Yan'anj, gui'yaj né' nej.

⁷ Nì gui'yó' cuenta daj 'yaj yo'ój. Nì sisi nico' huaj aman', nì xira' cuej xā ni tsínj anáj xina. Nì gahui sa' yo'ój daj, gui'yaj Yan'anj. Nì daj rún' 'yaj yo'ój sa' daj, nì hué daj 'yaj niman tsínj xuman sa' ruhua ni'yaj Yan'anj. Nì gahui sa' sij, gui'yaj Yan'anj. ⁸ Sanì sisi xira' coj tanj nga coj ni'yo, nì sé yo'ój sa' huin, ataj ni sij. Nì a'mi quij ni sij xi'í yo'ój daj. Nì gaca yo'ój daj, si nitaj si 'yaj sa', ataj ni sij.

⁹ Nĭ 'i ruhuāj ni'yā á re' huin ín re' jnān nga xica'uī. Nĭ nunj si a'mī nuguan' nucuj rian ān re', sanĭ hua gahuin yya ruhuāj sisi guĭ'yaj sa' á re'. Nĭ gahui sa' á re', guĭ'yaj Yan'anj anj. ¹⁰ Daj si nĭca 'yaj Yan'anj. Nĭ sé si 'yaj quij Yan'anj mánj. Nĭ nitaj nĭ'yun ruhua Yan'anj si guĭ'yaj sun sa' á re'. Daj si guĭ'yaj sa' á re' rian ni ngüi hua sa' rian Yan'anj. Nĭ hua gue 'yaj ni é re' sinduj nga ni sij xi'í si 'i ruhua á re' ni'yaj á re' Yan'anj. ¹¹ Nĭ huin ruhuāj sisi daj rún' 'yaj sa' ni é re', nĭ hué daj ga gue guĭ'yaj daran' ni é re' da' güi ganahuij xungüi. Nĭ gahuin yya ruhua á re' sisi guĭ'yaj sa' Yan'anj nga á re' aj. ¹² Xi'í daj nĭ sĭ gahuin rumi' a ni é re' mánj. Sanĭ gache a ni é re' si-chrej ni tsínj xuman sa' ruhua ni'yaj Yan'anj. Nĭ ga'nin' ruhua ni sij nga sayun guiran' ni sij. Nĭ 'ngo nico' ni sij Yan'anj. Xi'í daj nĭ nahuin ra'a ni sij ni rasun sa' gataj yya Yan'anj gunun ni sij huin ni rasun nahuin ra'a ni ngüi nico' Yan'anj daj rún' gataj yya Yan'anj gunun né'.

¹³ Nĭ ngaa guĭ'yaj yya Yan'anj 'ngo nuguan' nga tsínj gu'naj Abraham asij ná, nĭ guta' nĭca yya man'an Yan'anj nga si-xugüi rian Abraham. Daj si nitaj si-xugüi ango tsínj huin achij daj nga man'an Yan'anj mánj. ¹⁴ Nĭ gataj Yan'anj gunun Abraham: "Xanga' yya nĭ guĭ'yā sinduj rián re'. Nĭ guĭxi'nanj ni da'nĭj re'. Nĭ gahuin nico ni sij, guĭ'yā." Daj gataj Yan'anj gunun Abraham.

¹⁵ Ngaa ni nun gahuin ruhua Abraham mánj. Nĭ gana'uij sa' sij sisi gahuin daj rún' gataj Yan'anj gunun sij. Nĭ hua yya ga'nga da'nĭj sij.

¹⁶ Nĭ ngaa uta' nĭca yya tsínj daj rian dugüi' ni

sij, n̄i a'mi ni sij si-xugüi 'ngö rasun hua achij daj nga man'an ni sij. N̄i ngaa uta' n̄ica yya ni sij rian dugüi' ni sij, ngaa n̄i ganiquin' si unun' ni sij, gui'yaj nuguan' daj. ¹⁷ N̄i huin ruhua Yan'anj digyanj rian ni dugüi' Abraham sisi si naduna si-nuguan' man'an Yan'anj. Xi'í daj n̄i digyán Yan'anj, n̄i guta' n̄ica yya ra'a sisi xanga' si-nuguan'anj. ¹⁸ Ngaa n̄i guisíj huíj nuguan' ga'mi Yan'anj. N̄i nitaj aman naduna Yan'anj nuguan' ga'mi mánj. N̄i xi'í si xanga' si-nuguan' Yan'anj, n̄i hua niã' ruhua né', 'yaj nuguan' daj. N̄i gahuin yya ruhua né' sisi yya gahui sa' né' daj rún' gataj Yan'anj gunun né'. ¹⁹ N̄i sisi 'ngö gahuin yya ruhua né', n̄i hua n̄ica ruhua né', ngaa n̄i si guxu'ui' niman né' xi'í si xanga' nuguan' guxuman ruhua né'. N̄i xi'í nuguan' sa' daj ga'ue gan'anj gane né' rian nne man'an Yan'anj. ²⁰ N̄i hua gatúj sini Jesús yu'uj daj. Ngaa n̄i ga'níj sij chrej ga'ue gan'anj né' rian nne man'an Yan'anj. N̄i niganj gahuin Jesús chrej a'nin' xi'í né' daj rún' gahuin tsínj gu'naj Melquisedec asij ná.

7

El sacerdocio de Melquisedec

¹ N̄i tsínj gu'naj Melquisedec gahuin rey gane sij xuman' gu'naj Salem asij ná. N̄i gahuin sij chrej gunánj guitsi rian Yan'anj achij nne xata'. N̄i ngaa nanicaj Abraham 'na' niqui sij ngaa gui'yaj gana sij gunun' sij nga ni rey, n̄i nacaj dugüi' Melquisedec nga sij. N̄i gataj Melquisedec sisi gui'yaj Yan'anj sinduj rian Abraham, ruhua sij. ² N̄i gaya Abraham daj nico gui'yaj gana sij

rian ni rey daj. Nì ngaa guisíj ichi' rasun, nì ga'ui' sij 'ngò rasun daj rian Melquisedec. Nì hué daj gui'yaj Abraham da' ganahuij gaya sij ni rasun gui'yaj gana sij. Nì si-xugüi Melquisedec huin ruhuaj gata sisi "Rey 'yaj nica" huin sij. Nì gahuin sij "Rey rian xuman' Salem". Nì huin ruhuaj gata sisi gahuin din'inj ruhua ni ngüi 'yaj rey daj. ³ Nì nitaj chrej Melquisedec ngā nni sij mánj. Nì nitaj dugüi' sij rian ga'nga sij. Nì nitaj güi gahui' sij nej. Nì daj rún' huin da'níj Yan'anj, nì hué daj huin Melquisedec nej. Nì niganj nín' gahuin sij chrej.

⁴ Hué dan nì xacaj né' cuenta daj huin rian nico Melquisedec. Daj si man'an xi né' Abraham ga'ui' 'ngò rasun rian ichi' gui'yaj gana sij rian ni rey daj, ga'ui' sij rian Melquisedec. ⁵ Nì gui'yaj Yan'anj sisi gò'ngo ni da'nì si'nì xi né' tsínj gu'naj Leví gahuin chrej xi'í ni ngüi israelita. Nì a'nin' si-lej Moisés sun sisi hua nian ga'ne ni sij 'ngò rasun rian ichi' daj rian daran' ni tsínj israelita. Nì huin ni sij dugüi' ni tsínj israelita. Daj si daran' ni sij huin da'nì si'nì Abraham.

⁶ Sanj sé da'níj Leví huin Melquisedec. Sanj nacaj sij 'ngò rasun rian ichi' rasun, gui'yaj Abraham. Nì gataj Melquisedec sisi gui'yaj Yan'anj sinduj rian Abraham huin sí' tsínj rian hua gataj yya Yan'anj sisi gahui sa' sí', gui'yaj Yan'anj. ⁷ Nì ni'i daran' né' sisi huin achij tsínj a'mi nuguan' sa' sisi gui'yaj Yan'anj sinduj rian dugüi' sij daj ngā tsínj unun nuguan' sa' daj. ⁸ Nì xungüi mán né' nan, nì a'ui' ni sij 'ngò rasun xi'nej rian ichi' rian ni tsínj huin ni sí' ni da'nì si'nì Leví. Nì hua 'ngò güi, nì gahui' ni sí'. Sanj

ataj si-nuguan' Yan'anj sisi niganj hua ni'na' xí' Melquisedec. ⁹ Ni ga'ue gataj né' sisi ngaa ga'ui' Abraham 'ngo rasun xi'nej rian ichi' rian xí' gu'naj Melquisedec, ni naru'ue nuguan'an Leví nga Abraham rian Melquisedec. Ni a'nej ni da'ni si'ni Leví rasun daj rian ni ngüi. ¹⁰ Ni ga'ue gataj né' daj xi'í si ngaa gahui Melquisedec nacaj dugüi' sij nga Abraham, ni hua guini'i Yan'anj sisi ga'nga Leví rian Abraham.

¹¹ Ni huin ni sij ni da'ni si'ni Aarón. Ni sisi ga'ue gahuin sa' nin' ni tsínj israelita, gui'yaj ni da'ni si'ni Leví, (daj si nahuin ra'a ni tsínj israelita si-ley Yan'anj rian ni da'ni si'ni tsínj gu'naj Leví) ni nitaj si ní'yanj si ga'na' ango chrej daj rún' huin Melquisedec. Sani nun guisij gahuin sa' ni tsínj israelita, gui'yaj ni tsínj levita mánj. Ni sé dugüi' Aarón huin chrej naca daj. ¹² Daj si ngaa naduna Yan'anj ni chrej, ni hua nian si naduna ley nej. ¹³ Ni chrej naca daj, ni nico' sij ango xi'nin' ni tsínj israelita. Ni a 'ngo ni tsínj huin xi'nin' daj nun gahuin chrej guiniquin' rian altar mánj.

¹⁴ Daj si ni'i daran' né' sisi ga'na' Señor nicaj sun rian né' rian xi sí' huin tsínj gu'naj Judá. Ni nun gataj Moisés sisi ni tsínj nico' xi'nin' daj gahuin chrej mánj. ¹⁵ Hué dan ni ga'ue guini'i xanga' né' sisi naduna Yan'anj ni chrej daj. Daj si yyaj ni huin Cristo chrej naca daj rún' gahuin Melquisedec asij ná. ¹⁶ Ni nitaj 'ngo ley gui'yaj, ni gahuin Cristo 'ngo chrej. Daj si gataj ley daj un xi'nin' ga'na' ni chrej. Ni nitaj si ga'na' Cristo xi'nin' da mánj. Sani Cristo huin chrej xi'í si

gahuin nucaj sij ga n̄'na' n̄iganj sij aj. ¹⁷ Daj si gataj si-nuguan' Yan'anj xi'í Cristo:

Hué re' huin chrej gane n̄iganj.

N̄i daj rún' gahuin Melquisedec chrej asij ná, n̄i hué daj huín re' nej.

Hué daj gataj si-nuguan' Yan'anj xi'í Cristo.

¹⁸ Hué dan n̄i xi'í ley dagahuin ni sij asij ná, sanj yyaj n̄i gahuin n̄ini né' rian ley daj. Daj si ninaj ga'mi ley daj. N̄i nitaj si ní'yan ga mánj.

¹⁹ (N̄i a 'ngō ni tsínj nun guisij gahuin sa', gui'yaj si-ley Moisés mánj). Ngaa n̄i yyaj n̄i ana'uij né' sisi gui'yaj Yan'anj ango nuguan' sa' nga né'. Xi'í daj n̄i huaj né' gahuin n̄ichrun' né' rian Yan'anj.

²⁰ N̄i ngaa gataj Yan'anj sisi Cristo gahuin chrej naca daj, n̄i guta' n̄ica yya Yan'anj sisi nuguan' xanga' huin. ²¹ Sanj nun guta' n̄ica Yan'anj rian ni da'níj si'n̄i Leví asij ná ngaa gaxi'i ni sij gahuin ni sij chrej. Sanj gataj Yan'anj nuguan' nan rian Cristo:

Guta' n̄ica Señor.

N̄i s̄i naduna si-nuguan' sij:

“N̄iganj gahuín re' chrej daj rún' gahuin Melquisedec asij ná.”

Daj gataj Yan'anj gunun Cristo.

²² Hué dan n̄i xi'í Jesucristo, n̄i guini'i yya né' sisi hua sa' doj nuguan' nan daj nga nuguan' gui'yaj yya Yan'anj nga ni ngüi guimán asij ná.

²³ N̄i xi'í si nun ga'ue gane n̄iganj ni chrej guimán asij ná, gui'yaj si ahuí' ni sij, xi'í daj n̄i gahuin nico tsínj gahuin chrej. ²⁴ Sanj Jesús huin 'ngō chrej gane n̄iganj. Xi'í daj urin sij huin chrej rian Yan'anj xi'í né'. N̄i a 'ngō tsínj s̄i ga'ue natu rian sij mánj. ²⁵ Hué dan n̄i 'ngō hua n̄i'na' Jesús.

Xi'í daj n̄i ga'ue ganacaj n̄iganj n̄in' Jesús daran' né' ngaa gahuin n̄ichrun' né' rian Yan'anj xi'í man'an sij. Daj si n̄iganj achínj jni'yaj Jesús rian Yan'anj xi'í né'.

²⁶ Hué gue Jesús huin chrej huin achij ní'yanj né'. Daj si hué sij huin tsínj sa' n̄in' ruhua. N̄i nitaj gaquin' da'ui sij mánj. N̄i nitaj si hua quij niman sij. N̄i gahuin n̄ini sij rian ni tsínj 'yaj gaquin'. N̄i nne sa' n̄in' sij xata' rian nne man'an Yan'anj xanga'. ²⁷ N̄i sé daj rún' gahuin ni chrej a'nin' guimán asij ná huin Jesús mánj. Daj si ya'yoj dagahui' sini ni sij xucu naga'ui' ni sij rian Yan'anj xi'í si-gaquin' man'an ni sij. Asij n̄i dagahui' ni sij xucu xi'í si-gaquin' ango ni ngüi. San̄i sé daj huin nga Jesús mánj. Daj si ngaa naga'ui' sij man'an sij xi'í né', n̄i urin yun naránj sij rian si-gaquin' né'. ²⁸ N̄i si-ley Moisés 'yaj sisi guinicaj sun ni tsínj achin gahuin sa' gahuin ni sij chrej a'nin'. San̄i da' s̄ij ga'ui' Yan'anj ley daj, n̄i guta' n̄ica yya Yan'anj ango nuguan' n̄aca. N̄i da'n̄ij Yan'anj gahuin nuguan' n̄aca daj. N̄i hua sa' n̄in' Jesús. N̄i gane n̄iganj sij nej.

8

El mediador de un nuevo pacto

¹ Hué dan n̄i nuguan' huin rian scanij ni nuguan' a'm̄i rian án re' huin nuguan' xi'í chrej a'nin' niquin' rian Yan'anj xi'í né'. N̄i nne sij ne' chrej ra'a sa' Yan'anj nucuaaj nne xata'. ² N̄i hué Jesús unánj guitsi rian Yan'anj chruhua nuhui nne xata'. N̄i hué nuhui daj huin nuhui xanga', gui'yaj man'an Señor. N̄i sé ni tsínj man chruhua

xungüi nan gui'yaj mánj. ³ Ni niquin' daran' chrej a'nin' naga'ui' ni sij ni rasun nga ni xucu gaca rian Yan'anj. Xi'í daj ni hua nian si guinicaj Jesús si naga'ui' sij rian Yan'anj nej. ⁴ Ni sisi nne Jesús chruhua xungüi nan, ni si gahuin sij chrej mánj. Daj si man ni chrej naga'ui' ni rasun rian Yan'anj daj rún' a'nin' si-ley Moisés sun. ⁵ Sanj unánj guitsi ni chrej daj rian Yan'anj nga rasun man chruhua xungüi nan. Ni ni rasun daj huin 'ngo da'nga' si mán xata'. Asj daj rún' huin si-gaxun' ni rasun mán xata' huin ni rasun da nej. Daj si ngaa gaxi'i Moisés gui'yaj sij ducua Yan'anj, ni gataj Yan'anj gunun sij: “Ga cuidado re' sisi gui'yaj re' daran'anj daj rún' digyanj rian re' ngaa gané re' chra quij daj.” Daj gataj Yan'anj gunun Moisés. ⁶ Sanj yyaj ni niquin' Jesús unánj guitsi sij rian Yan'anj. Ni hua sa' doj si-sun sij daj nga si-sun ni chrej guimán asij ná. Ni daj rún' hua sa' doj si-sun Jesús daj nga si-sun ni chrej daj, ni hué daj hua sa' nuguan' naca riqui Yan'anj rian né' daj nga si-ley Moisés. Ni hua sa' doj nuguan' gataj yya Yan'anj rian né' yyaj rian nuguan' ga'mi sini Yan'anj anj.

⁷ Ni sisi ga sa' nin' nuguan' gui'yaj yya sini Yan'anj nga ni tsinj israelita, ni nitaj si huaj sisi gui'yaj yya ruhua' yún Yan'anj nga né' mánj. Sanj hua yya gui'yaj yya ruhua' yún Yan'anj nga né'. ⁸ Hué dan ni ga'mi Yan'anj gaquin' rian ni ngüi guimán asij ná. Ni gataj Yan'anj:
Hua 'ngo güi, ni gui'yaj yyaj ango nuguan' naca nga ni dugüi' tsinj gu'naj Israel nga ni dugüi' tsinj gu'naj Judá, ataj man'an Señor.

⁹ Nĭ sé daj rún' gui'yaj yyāj nga ni xi ni sij huin ni tsínj guimán asĭj ná, nĭ sé daj gui'yaj yya ruhua' yūnj nga ni sij mánj.

Nĭ asĭj ná ngaa guimán ni sij yu'uj gū'naj Egipto, nĭ guida'ā ra'a ni sij, nĭ guirĭj gan'anj ni sij.

Sanĭ rĭan nun dagahuin ni sij nuguan' gui'yaj yyāj nga ni sij, nĭ gahuin anē rian ni sij, ataj man'an Señor.

¹⁰ Hué dan nĭ nan huin nuguan' nača gui'yaj yyāj nga ni dugüi' Israel xiráj ga'ĭ yo', ataj man'an Señor.

Gui'yā sisĭ gūnun si-nuguan'ānj chruhua niman ni sij.

Nĭ garūnj nuguan' daj chruhua niman ni sij nej.

Nĭ gahuin Dan'anj ni sij man'ānj.

Nĭ gahuin ni sij ni tsínj guinico' man'ānj.

¹¹ Nĭ güi daj nĭ nitaj si hua niān sisĭ gataj ni sij rian dugüi' ni sij nga jnánj ni sij:

“Guini'í re' Señor.”

Sé daj gataj ni sij mánj.

Daj si guini'i daran' ni sij man'ānj.

Nĭ asĭj ni tsínj hua lij nga ni tsínj achij, nĭ guini'i daran' ni sij man'ānj.

¹² Nĭ guinicā 'ngo niman nico rian si quij gui'yaj ni sij.

Nĭ nitaj aman nanun ruhuāj guini'inj si-gaquin' ni sij mánj.

Daj gataj Yan'anj gunun ni ngüi guimán asĭj ná.

¹³ Nĭ ngaa a'mi Yan'anj xi'í nuguan' nača gui'yaj yya nga né', nĭ huin ruhuaj gata sisĭ nuguan' hua gachin huin nuguan' gui'yaj yya sini Yan'anj nga ni ngüi guimán asĭj ná. Doj hua nĭ 'ngo ganahuij nuguan' daj.

9

¹ Nĩ ngaa gui'yaj yya sini Yan'anj nga ni tsínj israelita, nĩ gataj snan'anj Yan'anj daj gui'yaj ni sij ngaa nahuin yu' ni sij guinico' ni sij Yan'anj. Nĩ gataj snan'anj Yan'anj daj ga nuhui gui'yaj ni sij chruhua xungüi nan. ² Nĩ nuhui daj huin 'ngo nuhui atsij, gui'yaj ni sij. Nĩ ne' rian chruhua nuhui niquin' 'ngo candelero nga mesa taj si-chrachrunj Yan'anj. Nĩ yu'uj daj gu'naj rian hua sa'. ³ Nĩ ne' rucu ango atsij nico' chruhua nuhui daj gu'naj rian hua sa' nin'. ⁴ Nĩ chruhua hue' daj niquin' 'ngo gaga' oro rian utin' ni sij siquij. Nĩ ngaj si-chrunj Yan'anj chrúnj gue daj. Nĩ da' ganicaj oro xiráj chrúnj daj nga. Nĩ chruhua chrúnj daj nun 'ngo siu huin gaga' oro. Nĩ chruhua siu daj nun si gu'naj maná. Nĩ chruhua chrúnj daj, nĩ nun chrun ni'í guinicaj tsínj gu'naj Aarón. Nĩ naxi'nanj da'nij chrun ni'í daj asij ná. Nĩ nun huij yej gara' chruhua daj. Nĩ rian huij yej daj garun Yan'anj ni nuguan' gui'yaj yya Yan'anj nga ni ngüi. ⁵ Nĩ niquin' huij gaga' huin ángel gu'naj-á' querubines xiráj chrúnj daj. Nĩ nungüej ángel daj huin 'ngo da'nga' digyán sisi nne Yan'anj yu'uj daj. Nĩ hua ránj si-gachi nungüej ángel daj rian gayanj ni sij si-tun xucu aránj rian si-gaquin' ni ngüi. Sanj yyaj nĩ sé si hua nian sisi ga'mi xe'ej xi'í go'ngo ni rasun daj manj.

⁶ Nĩ ngaa hué daj gui'yaj xugüi ni sij ni rasun daj, nĩ ya'yoj atuj ni chrej chruhua hue' ne' rian daj sisi gui'yaj sun ni sij si-sun Yan'anj. ⁷ Sanj chruhua ango hue', nĩ atuj urin chrej a'nin'. Nĩ urin yun atuj sij da nasij yo'. Nĩ ngaa atuj

sij, n̄i nicaj sij si-tun xucu sis̄i ga'ui' sij xi'í si-gaquin' man'an sij nga xi'í si-gaquin' ni ngüi huin gaquin' nun ni'i ni ngüi si gui'yaj ni sij. ⁸ Hué ducúan̄j daj, n̄i digyán Espíritu Santo sis̄i ngaa hua gue nne hue' ne' rian daj, n̄i achin si gahuin ní'nij chrej gatu ni ngüi chruhua ango hue' nne ne' chruhua huin rian hua sa' daj. ⁹ Hué ni nuguan' nan huin 'ngo chrej digyán Yan'an̄j rian né' man̄ yyaj. Daj si naga'ui' ni chrej ni rasun̄ nga ni xucu gaca rian Yan'an̄j. San̄i na'ue gahuin sa' niman ni ngüi rian Yan'an̄j, gui'yaj ni rasun̄ nga ni xucu gaca naga'ui' ni chrej daj mán̄j. ¹⁰ Maan si a'mi ni nuguan' nan xi'í si xa né', si go'o né', n̄i daj gui'yaj né' nan̄ia' né'. N̄i urin güenda nnee cúj né' a'nin' ni nuguan' nan sun. N̄i ní'yan̄j ni nuguan' nan da n̄a'gui'yaj n̄aca Yan'an̄j ni nuguan'.

¹¹ San̄i hua ga'na' Cristo. N̄i hué sij huin chrej a'nin' rian ni nuguan' n̄aca daj. N̄i gatúj sij chruhua nuhui sa'. N̄i hua sa' daj, daj nga nuhui nne chruhua xungüi nan. N̄i sé ra'a ni tsín̄j gui'yaj nuhui gatúj Jesús daj mán̄j. Daj si sé 'ngo nuhui nne chruhua xungüi nan huin mán̄j. ¹² N̄i sé tun stan̄e nga tun cero nicaj Cristo gatúj sij chruhua nuhui daj. San̄i urin yun̄ gatúj sij rian hua sa' nin' daj nga si-tun man'an sij. N̄i hué ducúan̄j daj gui'yaj sij si ganacaj sij n̄igan̄j nin' né'. ¹³ N̄i dagaman' ni chrej si-tun sicuj nga si-tun stan̄e rian nnee cúj ni ngüi nitaj si hua sa' nnee cúj. N̄i hué daj gari yan'an̄j ni sij cero rian nna daj. N̄i dagaman' ni sij yaj cero daj rian nnee cúj ni ngüi daj. N̄i gahuin sa' nnee cúj ni sij rian

Yan'anj, gui'yaj tun xucu nga yaj cero. ¹⁴ Ni sisi gahuin sa' nnee cúj ni ngüi gui'yaj si-tun xucu, ni sa' doj gui'yaj si-tun man'an Cristo na'nin'-ín' niman né'. Daj si xi'í Espíritu Santo nne niganj, ni naga'ui' Cristo man'an sij rian Yan'anj. Ni nitaj 'ngo gaquin' da'ui sij mánj. Ni na'nin' si-tun man'an Cristo niman né' xi'í si-quij gui'yaj né'. Ngaa ni ga'ue dagahuin né' rian Yan'anj hua ni'na'.

¹⁵ Ngaa ni ga'na' Jesucristo gahui' sij xi'í si-gaquin' né'. Daj si gui'yaj né' gaquin' nun dagahuin né' nuguan' gui'yaj yya Yan'anj nga ni ngüi guimán asij ná. Yyaj ni niquin' Jesús a'mi sij 'ngo nuguan' naca rian né' daj gui'yaj né' gahuin sa' né' rian Yan'anj. Xi'í daj ni ga'ue nahuin ra'a niganj né' ni rasun sa' mán xata', gui'yaj Cristo huin né' ni ngüi gaquinj Yan'anj. Daj si hué daj gataj yya Yan'anj gunun né'. ¹⁶ Ni naxi nicaj 'ngo tsinj daj 'ngo yanj ata sisi daj huin ruhua sij si gura' da'aj ni dugüi' sij si'yaj sij ngaa gahui' sij. Sanj si ga'ue gura' da'aj ni dugüi' sij si'yaj sij ngaa nun gahuin gahui' sij mánj. ¹⁷ Daj si si ga'ue gui'yaj ni sij rún' ataj ata daj ngaa hua ni'na' sij nne sij. Sanj ngaa gahui' tsinj daj, ni ga'ue gui'yaj ni sij daj rún' ataj ata daj. ¹⁸ Ni ngaa gui'yaj yya sini Yan'anj 'ngo nuguan' nga ni ngüi guimán asij ná, ni hua nian si gayanj si-tun xucu xi'í gaquin' da'ui ni sij. ¹⁹ Ni ngaa guisij ga'mi Moisés daran' ni nuguan' huin si-ley Yan'anj rian daran' ni ngüi, ni guida'a sij si-tun cero nga si-tun stane nahej sij nnee. Ni guida'a sij to xachij mare nga ra'a coj gu'naj hisopo nej. Ni dagaman' sij tun daj rian libro huin si-ley Yan'anj nga rian daran' ni

ngüi nej. ²⁰ Ni gataj snan'anj Moisés rian ni ngüi: "Tun nan huin tun gayanj xi'í nuguan' gui'yaj yya Yan'anj nga né'. Ni a'nin' Yan'anj sun sisi dagahuin né' nuguan' daj." Daj gataj Moisés rian ni ngüi.

²¹ Ni hué daj dagaman' Moisés tun daj nuhui atsij nga rian ni rasun aráj sun ni sij chruhua nuhui ngaa gui'yaj sun ni sij si-sun Yan'anj. ²² Ni nico ni rasun nahuin sa' rian Yan'anj gui'yaj si-tun xucu ataj si-ley Moisés. Ni sisi nitaj tun gayanj, ni si guinicaj Yan'anj niman nico nga si-gaquin' ni ngüi mánj.

El sacrificio de Cristo quita el pecado

²³ Ni asij ná ni hua nian sisi gahuin sa' ni rasun garasun ni chrej nga si-tun xucu. Ni rasun daj huin 'ngo da'nga' daj rún' huin ni rasun mán xata'. Sanj ni rasun mán xata' si ga'ue gahuin sa' ni rasun daj, gui'yaj si-tun xucu mánj. Urin si-tun man'an Cristo ga'ue gui'yaj sisi gahuin sa' ni rasun daj. ²⁴ Daj si nun gatu Cristo chruhua nuhui gui'yaj ni tsínj. Daj si nuhui gui'yaj ni sij asij ná huin 'ngo da'nga' daj rún' huin nuhui mán xata'. Sanj gatúj Cristo chruhua nuhui mán xata'. Ni yyaj niquin' sij achínj jni'yaj sij rian Yan'anj xi'í né'. ²⁵ Ni nun gatu Cristo chruhua nuhui nne xata' sisi nico' huaj naga'ui' sij man'an sij rian Yan'anj daj rún' gatúj chrej a'nin' urin nasíj yo' asij ná. Ni nicaj chrej daj si-tun xucu huaj sij. Sanj sé si-tun man'an sij nicaj sij gatúj sij rian hua sa' nin' ruhua mánj. ²⁶ Sisi hué daj gui'yaj Jesús, ni hua nian sisi nico' huaj guiran' sij sayun asij ngaa guerenga' xungüi. Sanj yyaj

ruhua ganahuij xungüi, n̄i ga'na' Cristo. N̄i urin yun naga'ui' sij man'an sij rian Yan'anj sisi ga'ne sij si-gaquin' né'.

²⁷ N̄i ni'i né' sisi urin yun gahui' daran' né' huin né' ni ngüi man chruhua xungüi nan. Hué dan n̄i da rucu, ni guiniquin' né' rian Yan'anj. N̄i nagui'yaj yya Yan'anj xi'í si-gaquin' né'. ²⁸ Hué ducuanj daj, n̄i urin yun naga'ui' Cristo man'an sij gahui' sij xi'í si-gaquin' nico ni ngüi. N̄i ngaa ga'na' ruhua' yún sij, n̄i sé si ga'na' gahui' sij xi'í si-gaquin' ni ngüi manj. Sanj ga'na' Cristo sisi nacaj sij ni ngüi ana'uij sisi ga'na' sij.

10

¹ N̄i si-ley Moisés huin 'ngo da'nga' digyán daj hua si sa' gui'yaj Yan'anj da ne' rucu rian né'. N̄i sé daj rún' hua si-ley Moisés hua si sa' da manj. Asij ná n̄i yoyo' huaj ni sij rian Yan'anj naga'ui' ni sij xucu xi'í si-gaquin' ni sij. Sanj nitaj aman ga'ue gahuin sa' niman ni sij rian Yan'anj, gui'yaj ley da manj. ² N̄i sisi ga'ue gahuin sa' niman ni sij xi'í si naga'ui' ni sij xucu rian Yan'anj, ngaa n̄i si dagahui' ni sij xucu rian Yan'anj ga manj. Daj si 'ngo gahuin sa' ni sij xi'í si gui'yaj ni sij. N̄i nitaj si gahuin ruhua ni sij nga si-gaquin' ni sij manj. ³ Sanj yoyo' ngaa dagahui' ni sij xucu, n̄i nanun ruhua ni sij sisi da'ui ni sij gaquin'. ⁴ Daj si si ga'ue ga'ne si-tun sicuj nga si-tun stanē si-gaquin' ni ngüi manj. ⁵ Xi'í daj n̄i ngaa gatúj Cristo chruhua xungüi nan, n̄i gataj sij gunun Yan'anj:

Na'uej ruhua re' sisi dagahuij xucu rian re'.
N̄i na'uej ruhua re' sisi riquij rasun rian re'.

Sañi guí'yaj xugüí re' nnee cū xi'ij.

⁶ Nī nun aran' ruhuá re' ni'yáj re' xucu aca nga xucu gahui' xi'í gaquin' mánj.

⁷ Ngaa ni gatā gunún re':

“Huēj 'nə' rián re' guí'yā si aran' ruhuá re' huín re' Yan'anj.

Daj si hué daj garun ni sij xi'ij chruhua libro daj asij ná.”

Daj gataj Cristo gunun Yan'anj.

⁸ Nī hua sini gataj Cristo gunun Yan'anj: “Nun aran' ruhuá re' ni'yáj re' ni xucu dagahui' ni ngüi rián re' nga ni rasun a'ui' ni sij rián re' nej, xucu ahui' sisi xi'ne si-gaquin' ni sij nej. Nun huin ruhuá re' sisi hué daj guí'yaj ni ngüi mánj.” Daj gataj Cristo. (Nī a'ui' ni sij ni rasun daj daj rún' gataj si-ley Moisés.)

⁹ Ngaa nī gataj ruhua' yún Cristo: “Huēj 'nə' rián re' guí'yā si aran' ruhua re' huín re' Yan'anj.” Daj gataj sij.

Nī huin ruhuj gata sisi ga'ne Cristo ducúanj nicaj sini ni sij. Nī nagui'yaj Cristo ango ducúanj naca huin si-nuguan' man'an sij. ¹⁰ Ngaa nī gahuin sa' niman né' rian Yan'anj, 'yaj si dagahuin Jesús si garan' ruhua Yan'anj. Daj si urin yun naga'ui' sij man'an sij gahui' sij niganj nin' xi'í si-gaquin' né'.

¹¹ Xanga' nī ya'yoj niquin' daran' ni chrej 'yaj sun ni sij rian Yan'anj. Nī naga'ui' ni sij xucu rian Yan'anj. Sañi nitaj aman ga'ue xi'ne si-gaquin' ni ngüi, guí'yaj ni xucu naga'ui' ni sij da mánj.

¹² Sañi urin yun naga'ui' Cristo man'an sij rian Yan'anj gahui' sij urin niganj nin' xi'í si-gaquin'

ni ngüi. Ngaa n̄i gan'anj gane sij ne' chrej ra'a sa' man'an Yan'anj. ¹³ N̄i yyaj n̄i ana'uij sij sisi guta' sij dacój sij rian ni tsinj unun' nga sij, gui'yaj Yan'anj. ¹⁴ Urin yun naga'ui' Cristo man'an sij rian Yan'anj. Xi'í daj n̄i niganj n̄in' gahuin sa' niman ni ngüi hua sa' rian Yan'anj. ¹⁵ N̄i hué daj ga'mi xanga' Espíritu Santo asij ná. Hua sini gataj-á':

¹⁶ Ngaa gachin ni güi daj, n̄i hué nan huin nuguan' gui'yaj yyāj nga ni sij.

Gui'yā sisi guinun si-lēy niman ni sij.

N̄i garūnj ley daj chruhua niman ni sij nej.

Daj gataj Espíritu Santo.

¹⁷ Ngaa ni gataj ruhua' yún sij:

N̄i nitaj aman nanun ruhuāj ni'inj si-gaquin' ni sij nga ni rasun quij, gui'yaj ni sij mánj.

Daj gataj Espíritu Santo.

¹⁸ Hué dan n̄i xi'í si guinicaj Yan'anj 'ngo niman nico rian si-gaquin' né', n̄i nitaj si ní'yanj sisi naga'ui' né' rasun rian Yan'anj xi'í si-gaquin' né' ga mánj.

¹⁹ Hué dan n̄i xi'í si-tun man'an Jesucristo, n̄i nitaj si guxu'ui' né' gatu né' rian hua sa' n̄in' daj huin ducúa Yan'anj huin ín re' jnān nga xica'ui.

²⁰ N̄i ga'nij Cristo 'ngo chrej naca gache' xi'í si gahui' nnee cúj sij. N̄i xi'í daj n̄i ga'ue gatu né' rucu atsij nico' chruhua ducúa Yan'anj. N̄i chrej naca daj huin nnee cúj man'an sij. ²¹ N̄i hua 'ngo chrej huin achij n̄in' niquin' sij rian Yan'anj xi'í né' huin sij Jesucristo. ²² Xi'í daj n̄i gan'anj nichí né' rian Yan'anj. N̄i xi'í si xuman ruhua né' ni'yaj né' Jesús, n̄i gahuin yya ruhua né' sisi

ga'ue guinico' sa' né' Yan'anj. Nj sĭ ganani ruhua né' xi'í gaquin' da'ui né'. Daj si na'nin' Yan'anj si-tun man'an Jesús chruhua niman né'. Nj nahuin sa' nnee cúj né' xi'í si gata' nnee né' chruhua nnee sa'.

²³ Nj 'ngo ga njca ruhua né'. Nj sĭ gahuin huj ruhua né' nga nuguan' sa' gui'yaj Yan'anj nga né' huin nuguan' nata' né' rian ni ngüi. Daj si dagahuin Yan'anj nuguan' gui'yaj yya nga né'. ²⁴ Nj nano' né' ducuánj daj ga'ue gahuin 'i ruhua go'ngo' guini'í' ni dugüí'. Nj hué daj gui'yaj né' sisi gui'yaj sa' go'ngo' rian ni dugüí'. ²⁵ Nj sĭ duna né' si nahuin yu' né' nga ni dugüi' né', si hua ngüi nitaj si nico' ducuánj daj. Sanj dugu'nun' né' ga'ui' chrej né' rian ni dugüi' né', xi'í si ni'í né' sisi gahuin njchrun' güi ga'na' Señor.

Advertencia al que peca deliberadamente

²⁶ Daj si sisi hua ni'í né' nuguan' xanga', nj ga gue gui'yaj né' gaquin' ngaa ni'í né' sisi gaquin' huin 'yaj né', nj nitaj si naránj rian si-gaquin' né' mánj. ²⁷ Hué dan nj niqui nin' ruhua niman né' sisi urin si ana'uij né' huin si gui'yaj Yan'anj castigo né' gunun né' rian aca yan'an nga ni ngüi unun' nga Yan'anj. ²⁸ Tsínj na'ue dagahuin si gataj si-ley Moisés, nj gahui' sí', gui'yaj si-nuguan' huj hua'nij tsínj guini'í sisi gui'yaj sí' gaquin'. Nj sĭ nahuin 'i ruhua ni sij guini'í ni sij sí' mánj. ²⁹ Nj sisi hué daj gahuin asij ná, nj nico doj gahuin castigo tsínj 'yaj quij rian da'níj Yan'anj. Nj 'yaj sij sisi nitaj si ní'yanj si-tun man'an Jesús. Nj hué si-tun man'an Jesús gui'yaj sisi gahuin sa' niman né' rian Yan'anj. Nj gui'yaj

yya Yan'anj nga né' xi'í tun daj. Nì 'yaj quij sij rian Espíritu Santo. Nì hué Espíritu Santo huin si gui'yaj sinduj rian sij. ³⁰ Nì ni'i né' Señor gataj: “Man'ānj huin si guì'yaj castigo. Nì naru'uē daj rún' gui'yaj quij ni sij.” Daj gataj Señor.

Nì gataj ruhua' yún Señor: “Nagui'yaj yya Señor nga ni ngüi nico' man'an sij.” Daj gataj Señor.

³¹ Hué dan nì nuguan' xu'ui' huin si guiran' tsínj guida'a Yan'anj hua nì'na'.

³² Hué dan nì nanun ruhua á re' daj gui'yaj ni é re' ni güi gachin ngaa guxuman sini chruhua á re' ni'yaj á re' Jesús. Daj si guixiguin chruhua niman án re', gui'yaj Yan'anj. Nì gahuin nucuj á re' guiran' a ni é re' sayun nico. ³³ Nì ga'mi quij ni sij rian ni é re'. Nì chran' yun'unj ni sij a ni é re' rian daran' ni ngüi. Nì guinicaj dugüi' a ni é re' nga ango ni dugüi' ni é re' ngaa hué daj chran' yun'unj ni sij ni dugüi' ni é re'. ³⁴ Nì nani yaco ruhua á re' ni'yaj á re' ni dugüi' a ni é re' gunun ducuağa'. Nì gahuin niā' ruhua ni é re' ngaa ga'nej ni sij si'yaj á re'. Nì hué daj gui'yaj á re' si hua ni'i a ni é re' sisi sa' doj hua si'yaj á re' mán xata'. Nì ga niganj si'yaj á re' daj.

³⁵ Hué dan nì sī ga'nin' ruhua á re' si guxuman ruhua á re' nì'yaj á re' Yan'anj. Daj si guì'yaj sa' Yan'anj nga á re' xi'í si xuman ruhua á re' ni'yaj á re' Yan'anj. ³⁶ Nì hua niān si gunucuj á re' nga sayun ran' ni é re'. Ngaa ni ga'ue guì'yaj á re' daj rún' huin ruhua Yan'anj si guì'yaj á re'. Ngaa sīj nì nahuin ra'a á re' ni rasun daj rún' gataj yya Yan'anj rian án re'.

³⁷ Daj si gataj si-nuguan' Yan'anj:

Gahuin n̄ichrun' ga'na' Señor.

N̄i s̄i gahuin ran sij ga'na' sij mánj.

³⁸ Tsínj hua n̄ica niman, n̄i ḡunucuj sij ḡane sij xi'í si xuman ruhua sij ni'yaj sij man'anj.

San̄i sisī d̄una sij si-nuguan'anj, n̄i s̄i gahuin nīa' ruhuāj n̄i'yā sij mánj.

Gataj si-nuguan' Yan'anj.

³⁹ San̄i sé rún' huin ni tsínj duna si-nuguan' Yan'anj huin né' sisī ḡahuin né' castigo rian yan'an mánj. Daj si huin né' ni tsínj xuman ruhua ni'yaj Yan'anj. Xi'í daj n̄i ḡanacaj Yan'anj né'.

11

La fe

¹ N̄i ngaa ataj né' sisī xuman ruhua né' ni'yaj né' Yan'anj, n̄i huin ruhuaj gata sisī ni'i sa' né' sisī nahuin ra'a né' si ana'uij né'. N̄i gahuin yya ruhua né' nḡa nuguan' nun ni'i rian né'. ² N̄i xi'í si guxuman ruhua ni tsínj guimán asij ná ni'yaj ni sij Yan'anj, n̄i ga'mi 'ueé Yan'anj xi'í ni sij.

³ N̄i ni'i né' sisī gui'yaj Yan'anj ni xungüī nḡa xata' xi'í si-nuguan'anj. N̄i hué daj ni'i né' xi'í si xuman ruhua né' ni'yaj né' Yan'anj. N̄i ngaa gui'yaj Yan'anj daran' ni rasun ni'i rian né', n̄i garáj sun Yan'anj ni rasun s̄i ga'ue guini'i rian né'.

⁴ N̄i xi'í si guxuman ruhua tsínj gu'naj Abel ni'yaj sij Yan'anj, n̄i hua sa' ofrenda naga'ui' sij daj nḡa ofrenda naga'ui' jnánj sij Caín. N̄i xi'í daj n̄i gataj Yan'anj sisī hua n̄ica niman tsínj gu'naj Abel. N̄i nahuin ra'a Yan'anj si-ofrenda sij. Hué daj n̄i nunj si hua gahui' Abel asij ná, san̄i hua

guxē a'mi sij xi'í si guxuman ruhua sij ni'yaj sij Yan'anj.

⁵ Nī xi'í si guxuman ruhua tsínj gu'naj Enoc ni'yaj sij Yan'anj, nī nicaj Yan'anj sij gan'an xata'. Nī nun gahui' sij. Nī nun nari' ni dugüi' sij man'an sij. Daj si Yan'anj nicaj gan'anj sij xata'. Nī ataj si-nuguan' Yan'anj sisi asij ngaa achin nicaj Yan'anj gan'anj sij xata', nī ga'mi sa' Yan'anj xi'í Enoc. ⁶ Sanī sisi nitaj si xuman ruhua né' ni'yaj né' Yan'anj, nī si ga'ue gui'yaj né' si aran' ruhua Yan'anj mánj. Daj si sisi huin ruhua né' gahuin nichrun' né' rian Yan'anj, nī hua niān sisi guxuman ruhua né' sisi hua yya hua Yan'anj. Nī hua niān sisi guxuman ruhua né' sisi gui'yaj sa' Yan'anj nga ni ngüi nano' Yan'anj.

⁷ Nī xi'í si guxuman ruhua tsínj gu'naj Noé ni'yaj sij Yan'anj, nī dagahuin 'ueé sij si gataj snan'anj Yan'anj gunun sij. Nī xi'í daj gui'yaj sij 'ngō riō xxi taj rian nnee. Nī hué daj ga'ue ganani ni dugüi' sij rian sayun ga'na'. Daj si hua gataj chrun Yan'anj gunun Noé daj gahuin chruhua xungüi ngaa gane Noé asij ná. Nī xi'í si xuman ruhua Noé ni'yaj sij Yan'anj, nī digyán sij sisi da'ui ni ngüi guimán asij ná gaquin'. Nī xi'í si guxuman ruhua sij, nī gahuin sij tsínj hua nīca niman gataj Yan'anj.

⁸ Nī xi'í si guxuman ruhua tsínj gu'naj Abraham ni'yaj sij Yan'anj, nī dagahuin sij ngaa gaquinj Yan'anj gan'anj sij. Daj si gataj Yan'anj gunun sij sisi gahui sij gan'anj sij 'ngō yu'uj rian nun ni'i man'an sij. Nī yu'uj daj gahuin do'ój sij, gui'yaj Yan'anj. ⁹ Nī rún' huin 'ngō tsínj 'na' ango xuman', nī da'nga' daj gane sij yo'ój daj

xi'í si guxuman ruhua sij ni'yaj sij Yan'anj. Ní hua gataj yya Yan'anj gunun sij sisi ga'ue gane sij yo'ój daj. Ní gane sij 'ngo hue' atsiy nga da'níj sij Isaac nga da'ní si'ní sij Jacob. Ní daj rún' gataj yya Yan'anj si yo'ój daj gahuin do'ój Abraham, ní hué daj gataj yya Yan'anj gunun Isaac nga Jacob nej. ¹⁰ Daj si ana'uij Abraham sisi gane sij ango xuman' ne' xata' rian man hue' sa' nin' ruhua. Ní Yan'anj huin si gani ruhua daj ga xuman' daj. Ní Yan'anj huin si gui'yaj ni hue' sa' daj.

¹¹ Hué dan ní xi'í si guxuman ruhua yun'unj xana gu'naj Sara ni'yaj unj Yan'anj, ní gunucuj unj guiri' unj 'ngo lij. Ní gahuin unj 'ngo yun'unj xana yatin achij nin' ruhua. Ní ga'nga 'ngo lij, gui'yaj unj. Daj si guxuman ruhua unj sisi hua yya nuguan' gui'yaj yya Yan'anj nga unj. ¹² Ní achij nin' ruhua Abraham chruhua gahui' sij. Saní ducu guixi'nanj ni da'ní si'ní sij. Ní gahuin nico ni da'ní si'ní sij daj rún' hua nico ni yati' mán xata' nga ni yo'ój chru mán du'ua nnee yan'anj nej. Ní sí ga'ue gunucó' gayó' ni yo'ój chru da mánj.

¹³ Ní nunj si achin nahuin ra'a ni tsínj guimán asij ná nuguan' gui'yaj yya Yan'anj nga ni sij, saní 'ngo guxuman ruhua ni sij ni'yaj ni sij Yan'anj ngaa gahui' ni sij. Ní xi'í si guxuman ruhua ni sij ni'yaj ni sij Yan'anj, ní guini'i ni sij nuguan' sa' gui'yaj Yan'anj nga ni sij ni güi ga'na'. Ní gahuin niá' ruhua ni sij nga nuguan' sa' gui'yaj Yan'anj ni güi daj. Ní xacaj ni sij cuenta sisi tsínj 'na' anéj chrej huin ni sij. Ní sé xánj ni sij huin xungüi nan, gataj ni sij. ¹⁴ Ní ngaa hué daj a'mi ni ngüi, ní nata' yya ni sij sisi nano' ni sij 'ngo xuman'

gahuin xánj ni sij. ¹⁵ Nì sisì gani ruhua ni tsínj daj sisì xuman' rian gahui ni sij huin xánj ni sij, nì ga'ue nanicaj ni sij nan' sij xánj ni sij daj. ¹⁶ Sanì huin ruhua ni sij 'ngò xuman' sà' gane ni sij daj ngà xánj ni sij. Nì xuman' sà' daj huin xata'. Xi'í daj nì nitaj si na'aj Yan'anj gahuin Dan'anj ni sij. Daj si hua gui'yaj xugüi Yan'anj 'ngò xuman' rian guìman ni sij huin xata'.

¹⁷ Nì xi'í si guxuman ruhua Abraham ni'yaj sij Yan'anj, nì guida'a sij da'níj sij Isaac. Nì ga'uej ruhua sij dagahui' sij urin da'níj sij naga'ui' sij sí' rian Yan'anj. Daj si xacaj Yan'anj da'nga' si gui'yaj Abraham. Nì hua gui'yaj yya Yan'anj 'ngò nuguan' ngà Abraham xi'í Isaac. ¹⁸ Nì hua gataj snan'anj Yan'anj gunun Abraham: "Guìni'i ni ngüi ni da'nì si'nì rē', gui'yaj da'níj rē' Isaac." Daj gataj Yan'anj rian Abraham. ¹⁹ Nì gani ruhua Abraham sisì ga'ue gana'nij ni níman, gui'yaj Yan'anj. Doj nì dagahui' Abraham da'níj sij. Sanì na'uej ruhua Yan'anj sisì gahui' Isaac. Ngaa nì güenda Abraham, nì rún' huin sisì hua gahui' da'níj sij. Sanì nahuin ra'a ruhua' yún sij da'níj sij.

²⁰ Hué dan nì xi'í si guxuman ruhua tsínj gu'naj Isaac ni'yaj sij Yan'anj, nì ga'mi sij 'ngò nuguan' sà' xi'í si gahuin ngà nungüej da'níj sij Jacob ngà Esaú ni güi ga'na'.

²¹ Nì xi'í si guxuman ruhua tsínj gu'naj Jacob ni'yaj sij Yan'anj, nì ga'mi sij nuguan' sà' xi'í si gahuin ngà nungüej da'níj José. Nì hué daj gui'yaj sij ngaa ruhua gahui' sij. Nì ga'mi sà' sij rian Yan'anj ngaa runun sij chrun huaj sij.

²² Hué dan n̄i xi'í si guxuman ruhua José ni'yaj sij Yan'anj, n̄i gataj snan'anj sij sisi hua güi, n̄i gahui ni ngüi israelita yo'ój Egipto gan'anj ni sí'. N̄i hué daj gui'yaj sij ngaa ruhua gahui' sij. N̄i ga'nin' sij sun daj gui'yaj ni sí' nga si-cúj sij.

²³ N̄i xi'í si guxuman ruhua chrej Moisés nga nni sij ni'yaj nungüej nica sí' Yan'anj, n̄i garij huı̄ nungüej nica sí' chra hua'nij yahui sij ngaa ga'nga sij. Daj gui'yaj nungüej nica sí', si guini'i nungüej nica sí' sisi niã' hua sij. N̄i nun guxu'ui' nungüej nica sí' ngaa ga'nin' rey sun rian ni ngüi sisi gahui' daran' ni da'n̄i sno'o ni sij.

²⁴ N̄i xi'í si guxuman ruhua Moisés ni'yaj sij Yan'anj ngaa gachij sij, n̄i na'uej ruhua sij si gataj ni ngüi sisi da'n̄j da'n̄i xana rey nne Egipto huin sij mánj. ²⁵ Sanj garan' ruhua sij guiran' sij sayun nga ni tsínj nico' Yan'anj. Daj si na'uej ruhua sij gahuin niã' ruhua sij doj yo' nga ni gaquin' gui'yaj ni tsínj guimán Egipto. ²⁶ N̄i ga'nin' ruhua sij sisi ga'mi quij ni ngüi rian sij xi'í si nicaj dugüi' sij nga Cristo. Daj si gani ruhua sij sisi sa' si-nuguan' Cristo daj nga daran' rasun sa' man yo'ój Egipto. N̄i guini'i sa' sij sisi gui'yaj sa' Yan'anj nga sij. ²⁷ N̄i xi'í si guxuman ruhua Moisés ni'yaj sij Yan'anj, n̄i gahui sij Egipto gan'anj sij. N̄i nun guxu'ui' sij si ga'man ruhua rey daj ni'yaj sí' sij. N̄i nunj si nun guini'i rian sij man'an Yan'anj, sanj gahuin n̄ica ruhua sij nga si-chrej Yan'anj. Daj si guini'i sa' niman sij sisi niquin' Yan'anj nga sij. ²⁸ N̄i xi'í si guxuman ruhua Moisés ni'yaj sij Yan'anj, n̄i gui'yaj sij gui'yanj Pascua. N̄i ga'nin' sij sun sisi

gan'anj gari ni sij tun xachij rian ni hue'. Ngaa n̄i s̄i gahui' ni da'n̄ij ni ts̄inj israelita, ni si x̄ahua', gui'yaj ángel huin ángel 'yaj ahui' ni ngüi.

²⁹ Hué dan n̄i xi'í si guxuman ruhua ni ts̄inj israelita ni'yaj ni sij Yan'anj, n̄i gachin ni sij anéj chrej du'ua nnee yan'anj gu'naj Nnee Yan'anj Mare. N̄i yo'ój n̄aco huin rian gachin ni sij d̄ani nnee yan'anj daj, gui'yaj Yan'anj. San̄i ngaa gahuin ruhua ni ts̄inj mañ Egipto ḡachin ni sij rian gachin ni ts̄inj israelita, san̄i gahui' ni sij chruhua nnee, gui'yaj nnee daj.

³⁰ N̄i xi'í si guxuman ruhua ni ts̄inj israelita ni'yaj ni sij Yan'anj, n̄i gane xingá yej xxi ganicaj du'ua xuman' Jericó, gui'yaj Yan'anj. N̄i guis̄ij ichij güi gachéj ni ts̄inj israelita ngaa ganicaj ni sij rucú xingá yej xxi daj.

³¹ N̄i Rahab huin 'ngo yun'unj x̄ana achéj man'an. N̄i xi'í si guxuman ruhua unj ni'yaj unj Yan'anj, n̄i nun gahui' n̄uguan'an unj nḡa ni ngüi nun dagahuin rian Yan'anj daj. Daj si ga'n̄ij unj ducuá unj gat̄u h̄uj ts̄inj israelita huin n̄ungüej sí' ts̄inj huin ruhua gūini'i daj hua xuman' Jericó.

³² N̄i daj hua ango n̄uguan' gat̄a ruhua á re' únj. Nun riquij tiempo gar̄unj xi'í ts̄inj gu'naj Gedeón nej, Barac nej, Sansón nej, Jefe'té nej, David nej, Samuel nej nḡa ni ts̄inj ga'mi si-n̄uguan' Yan'anj as̄ij ná. ³³ N̄i xi'í si guxuman ruhua ni sij ni'yaj ni sij Yan'anj, n̄i gui'yaj gana ni sij rian ni rey guimán as̄ij ná. N̄i sa' gui'yaj yya ni sij si-gaquin' ni ngüi. N̄i guiri' ni sij n̄uguan' gui'yaj yya Yan'anj nḡa ni sij. N̄i naránj ni sij du'ua ni sigue'ej xxi nej. ³⁴ N̄i dina'aj ni sij

yan'an huee nun gaca ni sij, gui'yaj yan'an daj. Nĭ ganani ni sij rian ni tsĭnj ata espada nano' dagahui' ni sij. Nĭ ngaa ninaj ni sij, nĭ nari' fuerza ni sij, gui'yaj Yan'anj. Nĭ gahuin nucuj ni sij gui'yaj gana ni sij scanij ni sayun ngaa uda' ni sij ngā angō xuman'. Nĭ gunucuj ni sij gui'yaj gana ni sij rian angō xi'nin' xxi ni tsĭnj unun' ngā ni sij. ³⁵ Nĭ hua dugüi' ni ngüi xana ganá'nij scanij ni nĭman, gui'yaj Yan'anj.

Nĭ guiran' angō ni sij sayun, gui'yaj ni tsĭnj ga niq̄ui hua. Nĭ na'uej ruhua ni sij sisĭ gahuin ní'nij ni sij rian ni tsĭnj xĭ'i daj. Daj si huin ruhua ni sij gāna'nij s̄a' ni sij scanij ni nĭman. ³⁶ Nĭ guiran' angō ni sij sayun. Daj si ga'mi ducu ni ngüi rian ni sij. Nĭ duguayun ni sí' nne' ni sij. Nĭ numij ni sí' cadena ni sij. Nĭ garij ni sí' ducuagā' ni sij. ³⁷ Nĭ ga'ui' ni ngüi yej da'aj ni sij. Nĭ ga'nin' ni sí' cera a'nin' chrun da'aj ni sij. Nĭ gahui' angō ni sij, gui'yaj espada. Nĭ nun ni sij nnij xachij ngā nnij stane gachéj ni sij gō'ngo yu'uj rian quij. Nĭ yaco guiran' ni sij. Nĭ nico' huaj guiran' ni sij sayun. Nĭ chran' yun'unj ni ngüi ni sij nej. ³⁸ Nĭ xi'í si s̄a' niman ni sij, nĭ nun ní'yanj ni ngüi man chruhua xungüi nan sisĭ gane ni sí' scanij ni sij. Nĭ gachéj huĭ ni sij riqui quij gui'yanj naco ngā riqui angō quij nej. Nĭ guimán huĭ ni sij chruhua huej ngā chruhua yu'uj taj riqui yo'ój nej.

³⁹ Hué dan nĭ nunj si ga'mi s̄a' Yan'anj xi'í si guxuman s̄a' ruhua ni sij ni'yaj ni sij Yan'anj, sanĭ nun nahuin ra'a ni sij nuguan' gui'yaj yya Yan'anj ga'nā' rian ni sij. ⁴⁰ Daj si hua gani sini ruhua Yan'anj daj gui'yaj s̄a'aj ngā né'. Daj si

huin ruhua Yan'anj sisi guinicaj dugüi' né' nga ni
sij gahuin nica niman daran' né', gui'yaj Yan'anj.

12

Puestos los ojos en Jesús

¹ Hué dan ni xi'í si man nico ni tsínj xuman
ruhua ni'yaj Yan'anj, ni da' ganicaj ni sij xi'níj
né' ni'yaj ni sij daj 'yaj né', ngaa ni duna né' 'ngo
yu'uj daran' ni rasun chran' yun'unj né'. Ni hué
daj duna né' daran' ni gaquin' ya'í ata né'. Ni
daj rún' 'yaj ni tsínj unánj ngaa huin ruhua ni
sij gui'yaj gana ni sij rian dugüi' ni sij, ni hué daj
gui'yaj fuerza né' si-chrej Yan'anj. Sanj gahuin
din'inj né' gache né' chrej daj. ² Ni ga'nij né'
rian né' rian nne Jesús. Daj si hué sij gui'yaj si
guxuman ruhua né' ni'yaj né' Yan'anj. Ni hué sij
gui'yaj sisi guxuman niganj ruhua né' ni'yaj né'
Yan'anj. Ni guiran' Jesús sayun ngaa guinico' sij
rian rugutsi. Sanj nun nahuij ruhua sij guiri' sij
si-na'aj, si hué daj gahui' sij rian rugutsi. Daj si
hua ni'i sij sisi ngaa guisij guiran' sij sayun daj, ni
nin' ruhua gahuin nia' ruhua sij. Ngaa ni gan'anj
gane sij ne' chrej ra'a sa' Yan'anj xata'. ³ Ngaa ni
gani ruhua á re' daj guiran' Jesús. Daj si guiran'
sij nico sayun, gui'yaj ni tsínj xi'i huin ni tsínj 'yaj
gaquin'. Xi'í daj ni si guinichre ni é re' si-chrej
Yan'anj. Ni si guininaj niman án re' manj.

⁴ Ni unun' yya ni é re' nga sichre xi'í si
na'uej ruhua á re' gui'yaj á re' gaquin'. Sanj
nun gahuin gayanj si-tun man'an án re' xi'í si-
nuguan' Yan'anj manj. ⁵ Ni guini'yun ruhua ni
é re' nga ducuanj digyan Yan'anj rian án re'

rún' huaj. A'mi Yan'anj rian né' rún' huin da'níj
Yan'anj huin né'. Ní gataj si-nuguan' Yan'anj:
Da'nī huín re'.

Ní sī gani ruhuá re' si nitaj si ní'yanj castigo 'yaj
Señor nga re'.

Ní sī guinichre ruhuá re' ngaa digyán Señor si-
gaquin' re' rián re' mánj.

⁶ Daj si a'nin' Señor chrej rian ni tsínj 'i ruhua
sij.

Ní daran' ni tsínj nahuin ra'a Yan'anj huin da'ni,
ní huin ni sij castigo, 'yaj Señor.

Daj gataj si-nuguan' Yan'anj.

⁷ Ga'nin' ruhua á re' nga castigo 'yaj Yan'anj
nga ni é re'. Daj si 'yaj Yan'anj sisi ni é re' huin
da'ni. Ní daran' ni tsin' ni huin castigo, 'yaj ni
chre. ⁸ Ní 'yaj Yan'anj castigo daran' ni da'ni.
Ngaa ní sisi nitaj si huin ni é re' castigo, 'yaj
Yan'anj, ngaa ní sé si hua yya huin ni é re' da'níj
Yan'anj mánj. Saní huin ín re' ni tsínj nitaj chrej.

⁹ Ní ango nuguan' huin sisi ngaa ga lij né', ní
gahuin né' castigo, gui'yaj chrej né'. Xi'í si gui'yaj
ni sij daj, ní a'mi sa' né' xi'í si gui'yaj ni sij. Ní sisi
hué daj dagahuin né' rian chrej né' man chruhua
xungüj nan, ní un sin huin, ní nun dagahuin sa'
né' doj rian chrej niman né' nne xata' únj. Daj
si sisi hué daj gui'yaj né', ní gane niganj né' nga
Yan'anj anj. ¹⁰ Doj gue güi gui'yaj ni chrej né'
castigo né'. Ní gui'yaj ni sij nga né' daj rún'
huin ruhua ni sij. Saní 'yaj Yan'anj castigo né'
güenda si gahuin sa' niman né' daj rún' hua sa'
niman man'an Yan'anj. ¹¹ Hué hora ngaa ran'
né' castigo, ní nitaj si hua niá' ruhua né'. Maan
si nani ruhua né' 'yaj. Saní da rucu, ní gahuin

chr̄un né', 'yaj castigo daj. N̄i ga'ue gache né' 'nḡo chrej n̄ica. N̄i ḡahuin din'inj ruhua né' nej.

Los que rechacen la gracia de Dios

¹² Ngaa n̄i gūi'yaj ni é re' sisi n̄ari' ruhua ni é re'. N̄i gūi'yaj ni é re' sisi gūisiqui' ra'a ni é re'. N̄i nāgui'yaj ran ni é re' dacój ni é re' sisi gache sa' ni é re' si-chrej Yan'anj anj. ¹³ N̄i nāgui'yaj sa' á re' chrej n̄ica gache ni é re'. Ngaa n̄i s̄i guduna dacój tsínj yacuan daj ango chrej gache sij mánj. San̄i nāhuin dacój sij gūi'yaj chrej n̄ica daj, gūi'yaj á re'.

¹⁴ Dugu'nun' a ni é re' si ga din'inj gane a ni é re' nḡa daran' ni nḡü. N̄i dugu'nun' a ni é re' si ḡahuin sa' niman án re' rian Yan'anj. Daj si sisi nitaj ga sa' ruhua né', n̄i s̄i guini'i né' Señor mánj. ¹⁵ N̄i ga cuidado ni é re' sisi n̄i a 'nḡo ni é re' s̄i duna sinduj gūi'yaj Yan'anj xi'í né'. N̄i ga cuidado ni é re' sisi s̄i guixira' 'nḡo ya'a yaj' scanij a ni é re'. N̄i ya'a yaj' daj huin 'nḡo tsínj nan'an ruhua ni'yaj dugüi' sij. Daj si tsínj daj 'yaj sisi uyan ga quij niman ni dugüi' sij daj rún' hua man'an sij. ¹⁶ N̄i a 'nḡo ni é re' s̄i ga'mi nḡa squira' mánj. N̄i s̄i gani ruhua á re' sisi sé si sa' si 'na' rian Yan'anj mánj. Daj si hué daj gūi'yaj tsínj gu'naj Esaú huin sij si x̄ahua'. San̄i guru'ue sij si-sun sij rian jnánj sij Jacob sisi nātu sí' rian sij ḡahuin sí' tsínj huin achij. N̄i urin nīa ga'ui' Jacob xa jnánj sij Esaú. Xi'í daj n̄i ga'uej ruhua Esaú sisi ḡahuin Jacob tsínj huin achij. ¹⁷ N̄i ni'i a ni é re' daj gahuin nḡa Esaú da r̄ucu. N̄i huin ruhua sij nāhuin ra'a sij sinduj ga'ui' chrej sij rian sij. N̄i nunj si gaco sij, san̄i nun ga'ui' chrej

sij si achínj sij. Daj si nun ri' ruhua chrej sij si guí'yaj sí' si hua guí'yaj chrej sij sinduj rian jnánj sij Jacob.

¹⁸ Nĭ sé si guiran' án re' daj rún' guiran' ni xi né'. Daj si gahuin nĭchrun' ni sij 'ngo quij rian naga'ui' Yan'anj si-ley rian ni sij. Nĭ quij rian gahuin nĭchrun' ni sij, nĭ anun yan'an. Nĭ hua rumi' nej. Nĭ garánj nga maru chra quij daj. Nĭ gahui 'ngo nane xxi. ¹⁹ Nĭ nucuj ga'yanj 'ngo trompeta. Nĭ gunun ni sij si ga'mi Yan'anj. Nĭ ga'mi yaco ni tsínj gunun nuguan' daj sisi si ga'mi Yan'anj nga ni sij ga mánj. ²⁰ Daj si na'ue gunucuj ni sij nuguan' ga'nin' Yan'anj sun rian ni sij, ruhua ni sij. Daj si gataj Yan'anj gunun ni sij: “Sisi gatu da 'ngo xucu quij daj, nĭ dagahui' ni é re' nga yej, asi nga lanza.” Daj gataj Yan'anj gunun ni sij. ²¹ Nĭ ducu guxu'ui' ni sij guí'yaj si guini'i ni sij. Xi'í daj nĭ gataj Moisés: “Nagunanj man'anj 'yaj si xu'uij.” Daj gataj Moisés.

²² Nĭ sé rian quij daj gahuin nĭchrun' ni é re' mánj. Sanĭ gahuin nĭchrun' a ni é re' rian quij gu'naj Sión. Nĭ yu'uj daj huin xánj Yan'anj hua nĭ'na' huin xuman' Jerusalén naca ngaj xata'. Nĭ man ga'i mí ni ángel nahuin yu' yu'uj daj. ²³ Nĭ nahuin yu' a ni é re' nga daran' ni da'níj Yan'anj. Nĭ daj rún' tsínj xahua' huin ni sij. Nĭ taj si-xugüi ni sij chruhua libro táj xata'. Nĭ gahuin nĭchrun' ni é re' rian Yan'anj. Nĭ hué Yan'anj huin si guí'yaj yya rian si-gaquin' daran' ni ngüi. Nĭ yu'uj daj nne ni níman huin ni tsínj hua nica niman. Nĭ Yan'anj guí'yaj sisi gahuin sa' ni sij. ²⁴ Nĭ gahuin nĭchrun' né' rian Jesús huin tsínj

gui'yaj yya nuguan' naca nga né'. Nĭ ganahuin sa' niman né', gui'yaj si-tun man'an sij. Nĭ sa' gui'yaj si-tun Jesús daj nga si gui'yaj si-tun tsínj gu'naj Abel.

²⁵ Ngaa nĭ ga cuidado ni é re' sisi sĭ danicaj ni é re' nuguan' ga'mi Yan'anĭ. Daj si sisi nun ganani ni tsínj danicaj nuguan' ga'mi Yan'anĭ chruhua xungüi asij ná, nĭ sĭ ga'ue ganani né' yyaj sisi danicaj né' nuguan' a'mi Yan'anĭ xata' rian né'.

²⁶ Nĭ ngaa ga'mi Yan'anĭ asij ná, nĭ nagunanĭ yo'ój, gui'yaj. Sanĭ yyaj nĭ gataj yya Yan'anĭ gunun né': "Ango rin yun nagunanĭ yo'ój, gui'yā. Nĭ sé urin yo'ój nagunan', sanĭ nagunan' xata', gui'yā nej." Daj gataj Yan'anĭ. ²⁷ Nĭ ngaa gataj Yan'anĭ nuguan': "Ango rin yun", nĭ huin ruhuj gata sisi ga'ne Yan'anĭ daran' ni rasun ga'ue guisiqui' huin ni rasun gui'yaj Yan'anĭ ni'yaj né'. Ngaa nĭ gūna ni rasun sĭ ga'ue guisiqui' huin ni rasun nun rugüi' ni'yaj né'. ²⁸ Nĭ sĭ ga'ue guisiqui' rian nicaj Yan'anĭ sun. Nĭ riqui Yan'anĭ si gane né' yu'uj daj. Xi'í daj nĭ ga'ui' né' si guruhua Yan'anĭ. Nĭ gui'yaj sun né' rian Yan'anĭ. Nĭ ga'mi sa' né' rian Yan'anĭ. Nĭ guĭnun yan'anĭ né' rian Yan'anĭ. Ngaa nĭ garan' ruhua Yan'anĭ xi'í si 'yaj né'. ²⁹ Daj si daj rún' huin 'ngo yan'an nico anun, hué daj huin Yan'anĭ nico' né'. Nĭ hué yan'an daj gui'yaj sisi gaca daran' rasun quij.

13

Deberes cristianos

¹ Ngaa nĭ 'ngo gahuin 'ĭ ruhua ni é re' guĭni'i a ni é re' ni dugüi' a ni é re'. ² Nĭ sĭ guĭni'yun

ruhua ni é re' guí'yaj sa' ni é re' nga ni ngüi 'na' anéj chrej. Daj si asij hua ná, ni gan'anj gō'ngo ni tsínj 'na' chrej ducua' ni tsínj daj. Sanj nun guini'i ni tsínj daj sisi ángel huin si huaj. ³ Ni gaganun ruhua á re' ni'yaj á re' ni jnánj né' nun ducuga'. Ni gani ruhua á re' sisi nun nuguan'an án re' nga ni sij. Ni hué daj guí'yaj á re' nga ni tsínj chran' sayun 'yaj ni ngüi. Ni gani ruhua á re' sisi hué daj ga'ue guíran' án re', guí'yaj ni ngüi nej. ⁴ Ni gani ruhua daran' né' sisi hua 'ueé ngaa xacaj dugüi' 'ngo tsínj nga yun'unj xana. Sé si na'aj huin mánj. Ni sé gaquin' huin sisi gatoj nuguan'an nungüej nica 'ngo tsínj daj. Sanj guí'yaj Yan'anj castigo ni ngüi a'mi nga squira'. Ni hué daj guí'yaj Yan'anj castigo nga ni ngüi a'mi nga nica dugüi'. ⁵ Ni si gahuin 'i ruhua á re' ni'yaj á re' san'anj mánj. Sanj gahuin nia' ruhua á re' nga si nicaj á re'. Daj si hua gataj Yan'anj gunun né': "Nitaj aman dunā á re'. Ni nitaj aman gahuin nini a ni é re' riānj mánj." Daj gataj Yan'anj.

⁶ Xi'í daj ni ga'ue gahuin yya ruhua né' gataj né':

Señor huin si chracuij man'ānj.

Ni xi'í daj si guxu'uīj si nitaj nunj guí'yaj ni sij man'ānj.

Gataj né'.

⁷ Ni ganunun ruhua á re' ni'yaj á re' ni tsínj huin achij huin ni tsínj ga'mi si-nuguan' Yan'anj scanij ni é re'. Ni gani ruhua á re' daj gahuin sa' si-chrej ni sij. Ni guí'yaj á re' daj rún' guí'yaj ni sij guxuman ruhua ni sij ni'yaj ni sij Yan'anj.

⁸ Daj rún' gahuin Cristo asij ná, n̄i hué daj huin sij yyaj. N̄i hué daj gahuin sij n̄iganj n̄in'.

⁹ N̄i s̄i duna á re' si guxuman ruhua á re' ango rian nuguan' d̄igyan ni sij rian án re' mánj. Daj si n̄ini huin nuguan' n̄aca a'mi ni sij. Dugu'naj huin sisī gahuin nucuaaj niman né' xi'í sinduj 'yaj Yan'anj rian né'. Daj si digyán go'ngo ni sij sisī gahuin nucuaaj niman né' xi'í ni rasun xa né'. San̄i sé si sa' si ataj ni sij mánj. N̄i nun gahuin sa' niman ni sij 'yaj nuguan' da mánj. ¹⁰ N̄i unánj guitsi ni chrej rian dagahui' ni sij xucu rian Yan'anj. San̄i gahui' Cristo xi'í né'. N̄i nitaj si guinicaj dugüi' ni chrej daj nḡa Cristo daj rún' nicaj dugüi' né' nḡa sij. ¹¹ N̄i nicaj chrej a'nin' si-tun ni xucu daj huaj sij rian hua sa' n̄in' ruhua. N̄i rún' huin ofrenda huin sisī ga'ne tun daj si-gaquin' ni ngüi. San̄i nicaj ni sij xucu gahui' daj huaj ni sij ne' chrej xe' xuman' daj gari yan'an ni sij. ¹² N̄i hué gue daj guiran' Jesús sayun gahui' sij ne' chrej xe' du'ua xuman' Jerusalén. N̄i hué daj gui'yaj Jesús sisī gahuin sa' niman ni ngüi rian Yan'anj, gui'yaj si-tun man'an sij.

¹³ Ngaa n̄i daj rún' guiran' Jesús sayun ne' chrej xe' du'ua xuman' daj, n̄i ga'nin' ruhua né' sisī hué daj guiran' né' nej. N̄i ga'nin' ruhua né' sisī ga'mi quij ni ngüi xi'í né' si hué daj ga'mi quij ni sij rian Jesús. ¹⁴ Daj si s̄i gane n̄iganj né' xuman' man né' chruhua xungüi nan mánj. San̄i n̄ano' né' ango xuman' rian gane n̄iganj né'. ¹⁵ Hué dan n̄i xi'í si gui'yaj Jesús, n̄i 'ngo ga'mi sa' né' rian Yan'anj xi'í si gui'yaj 'ueé Yan'anj nḡa né'. N̄i daj rún' naga'ui' ni sij xucu rian Yan'anj, n̄i hué daj

gui'yaj né' nga nuguan' sa' ga'mi du'ua né' rian Yan'anj. ¹⁶ Si guini'yun ruhua á re' gui'yaj sa' á re' nga ni dugüi' ni é re'. Ni chracuij a ni é re' ni dugüi' a ni é re'. Ni aran' ruhua Yan'anj sisi hué daj gui'yaj né'. Ni rún' huin sisi a'ui' né' rasun rian man'an Yan'anj ngaa chracuij né' ni dugüi' né'.

¹⁷ Dagahuin sa' á re' rian ni tsínj huin achij rian án re'. Ni gara xina ni é re' si a'mi ni sij. Daj si hué ni sij dugumi niman ni é re'. Ni hua nian si naga'ui' ni sij cuenta daj gui'yaj go'ngo a ni é re' rian Yan'anj. Ngaa ni dagahuin sa' á re' sisi gahuin nia' ruhua ni sij nga si-sun ni sij. Ni si gui'yaj á re' sisi nani ruhua ni sij. Daj si sisi na'ue dagahuin sa' á re' rian ni sij, ni si ga'ue guiman sa' á re' manj.

¹⁸ Gachinj jni'yaj á ni é re' rian Yan'anj xi'í únj. Gahuin yya ruhua únj sisi nitaj da'ui únj gaquin'. Ni huin ruhua únj gui'yaj sa' únj nga daran'anj.

¹⁹ Ni huin ruhuāj sisi gachinj jni'yaj á re' rian Yan'anj sisi ruhua Yan'anj, ni guchi' rá'yān rian man ni é re' aj.

Bendición y saluciones finales

²⁰ Yan'anj 'yaj sisi hua din'inj ruhua né'. Ni Yan'anj gui'yaj sisi ganá'nij Señor Jesucristo scanij ni niman. Ni Jesucristo huin 'ngo tsínj huin rian nin' dugumi né'. Ni daj rún' dugumi 'ngo yucuaaj dánj sij xachij, ni hué daj dugumi Jesucristo né'. Ni gayanj si-tun man'an Jesucristo xi'í nuguan' gui'yaj yya Yan'anj niganj nin' nga né'. ²¹ Ni huin ruhuāj sisi gui'yaj Yan'anj sinduj rian án re'. Ngaa ni ga'ue gui'yaj á re' daran' sun

sa'. Nì ga'ue guì'yaj á re' si huin ruhua Yan'anj guì'yaj á re' nej. Nì huin ruhuāj sisi xi'í Cristo, nì guì'yaj Yan'anj nga né' daj rún' aran' ruhua man'an Yan'anj. Nì ga'mi sa' né' nìganj nìn' xi'í Cristo. Amén.

²² Achínj jni'yā rian án re' sisi sị ga'man ruhua á re' nga chrej digyānj rian án re' huin ín re' jnān nga xica'ui. Daj si sé si nico nuguan' arūnj rian yanj gaya a ni é re' mánj.

²³ Xaçaj á re' cuenta sisi hua gahui jnánj né' Timoteo ducuaga'. Ngaa nì sisi guisij yoo sij riānj, nì nicā sij huā, nì guchi' nì'yaj nungüej únj rian man án re'.

²⁴ A'nī 'ngo nuguan' huaj rian daran' ni tsínj huin achij scanij a ni é re' nga rian daran' ni ngüi hua sa' rian Yan'anj huin ni ngüi nico' Yan'anj. Nì a'níj ni tsínj 'na' estado Italia 'ngo nuguan' rian án re' nej.

²⁵ Nì huin ruhuāj sisi guì'yaj Yan'anj sinduj rian daran' ni é re'. Amén.

**Si-nuguan' Yan'anj Xanga'
Triqui, San Martín Itunyoso: Si-nuguan' Yan'anj
Xanga' (New Testament)**

copyright © 2019 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: San Martín Itunyoso Triqui

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

4be4034f-f0b9-59fa-84d1-c8a64bdef6d4